

de Proosdijkoerier

JAARGANG 34 | NUMMER 2 | JUNI 2018

Ingang stembureau, bron: 100 jaar kiesrecht van H.J.T. Geubels

DE BETEKENIS VAN HET ALGEMEEN KIESRECHT

DE GRONDEN WAAROP WIJ WONEN

PIET GIJZEN SR. BESPEELDE 65 JAAR HET WAVERVEENSE ORGEL

ADVERTENTIEPAGINA BINNENZIJDE OMSLAG
IN BEZIT VAN AVANTI

Redactioneel

Ubent een begenadigd lezer. Begenadigd in de betekenis van gezegend of uitverkoren. Want deze editie van onze Proosdijkoerier is weer voorzien van een rijk gevarieerde inhoud.

We duiken met Joop Frankenhuizen in de krantenarchieven van de Tweede Wereldoorlog. Diverse authentieke stukjes zult u met belangstelling doornemen. Stef Veerhuis vervolgt zijn verhaal over het 'interbellum van burgemeester Padmos'. Het geeft opnieuw een fraai beeld van de bestuursperikelen in Mijdrecht tussen beide wereldoorlogen.

Honderd jaar kiesrecht is een onderwerp waar Piet van Buul zich in heeft vastgebeten. Niet makkelijk om de verbanden naar onze regionale omstandigheden te beschrijven, maar het lukt Piet op uitstekende wijze.

Vinkeveen en Waverveen rond 1933 is opnieuw het onderwerp van Fons Compier. De volksgezondheid, de omvang van de gemeentegrond, de horeca, de tuinbouw, de 'zonnetijd' en het verenigingsleven komen in dit derde deel met soms komisch aandoende onthullingen aan de orde.

Hervormde Kerk te Waverveen,
zie artikel pagina 69 e.v.

Een beeldend verhaal over de Heilig Hartkerk in Vinkeveen laat ons de bijzondere kenmerken zien van deze beeldbepalende 'kathedraal'.

Een cultureel verhaal over de 'vergeten' musicus Harry Günther ligt ten grondslag aan de bijdrage van Chris Woerden.

Ook Arie Bloed en Piet Koster beschrijven een musicus: de Waverveense organist Piet Gijzen sr.

De archeologie krijgt aandacht via de bijdrage van Pieter Sipkema en Wiesje Dijkxhoorn, die uitgebreid verslag doen van de in onze omgeving zo veelvuldig gevonden pijpenkoppen, terwijl Peter van Golen ons meeneemt onder water en de geologische ontwikkeling van onze omgeving beschrijft.

Ten slotte plaatsen we uit het fotoarchief van Driekus Redegeld enkele nostalgische herinneringen aan 'De Goede Vangst' en uit de verzameling van Stef Veerhuis enkele 'briefhoofden van toen'.

Kortom, een grote diversiteit met veel verschillende, interessante, regionaal belangwekkende artikelen. Het dunkt ons, dat u hier weer met veel plezier kennis van zult nemen. ■

Bij de voorplaat

HONDERD JAAR KIESRECHT IN NEDERLAND

Een bijzonder onderwerp. Een onderwerp waarmee wij allen te maken hebben. Piet van Buul heeft de ontwikkelingen omtrent het algemeen kiesrecht onderzocht. Over de landelijke ontwikkelingen is voldoende informatie terug te vinden.

Voor onze lokaal/regionale situatie is dat moeilijker. Er blijken uit de eerste helft van de vorige eeuw bijvoorbeeld vrijwel nergens stemlijsten en verkiezingsuitslagen van gemeenteraadsverkiezingen bewaard te zijn. Piet ging aan de hand van de gemeenteraadsverslagen na, wie er raadslid was en hij zocht uit welke wisselingen er bij de verkiezingen hebben plaatsgevonden. Een intensieve, tijdrovende klus, maar met uitstekend resultaat.

De zoektocht leverde een tweetal artikelen op. In het eerste deel schetst Piet het algemene beeld over hoe het er vroeger rond de verkiezingen aan toe ging. Het is goed om eerst dit beeld te schetsen, als uitleg van hoe het zo gekomen is en wat het betekende.

In het septembernummer besteedt Piet aandacht aan de opkomst van de politieke partijen en vooral ook hoe dat in onze omgeving gegaan is.

Digitale nieuwsbrief

Wilt u - net als ruim duizend andere betrokkenen - op de hoogte blijven van al onze activiteiten? Meld u dan eenvoudig aan door uw naam en e-mailadres in te vullen op de homepage van de website van de historische vereniging. U ontvangt dan regelmatig onze nieuwsbrief. **Zie ook onze website: www.proosdijlanden.nl**

In deze Proosdijkoerier

- 43 Redactioneel
- 45 De betekenis van het algemeen kiesrecht [1]
- 49 Wat brachten de kranten ons in de oorlogsjaren?
- 52 Het interbellum van burgemeester Padmos [2]
- 56 Vinkeveen en Waverveen in 1933 [3]
- 61 Harry Günther, een vergeten componist en organist
- 66 De gronden waarop wij wonen
- 69 Piet Gijzen sr. bespeelde 65 jaar het Waverveense orgel
- 73 De kathedraal van De Ronde Venen
- 76 Vondsten van de heer Veerhuis
- 79 Coöperatieve Jacht- en Visserijvereniging 'De Goede Vangst'
- 80 Briefhoofden van toen
- 81 Verenigingsnieuws

De betekenis van het algemeen kiesrecht [1]

HONDERD JAAR KIESRECHT

door Piet van Buul

In 1917 werd het algemeen kiesrecht voor mannen ingevoerd waarna in 1919 ook de vrouwen kiesrecht kregen. De invoering van het algemeen kiesrecht werd honderd jaar geleden gezien als een grote stap in de ontwikkeling van ons democratisch bestel. In het licht van de recente gemeenteraadsverkiezingen in 2018, de verkiezingen voor de Provinciale Staten en die voor de waterschappen in maart 2019 en voor het Europese Parlement in mei 2019 gaan we in dit artikel na wat de invoering van het algemeen kiesrecht heeft betekend. Wie waren de machtshebbers vóór die tijd, hoe kwamen ze aan die macht en betekende het kiesrecht ook daadwerkelijk meer invloed voor de burgers in het algemeen? We zien dat op landelijk niveau gelijkgestemden zich verenigden in kiesverenigingen. Die verenigingen gingen ook een rol spelen op provinciaal en gemeentelijk niveau. Daar bleven nog heel lang de plaatselijke notabelen de dienst uitmaken. Er is een harde politieke strijd vooraf gegaan aan de invoering van het algemeen kiesrecht.

HET ALGEMEEN KIESRECHT

Om de betekenis van de invoering van het algemeen kiesrecht te kunnen begrijpen gaan we eerst na hoe het politieke stelsel daarvoor in elkaar zat. De strijd om het algemeen kiesrecht was een langdurig conflict dat al in de negentiende eeuw begon en voortduurde tot in het begin van de twintigste eeuw. Ten tijde van de Bataafse republiek (1795 - 1801) werd er al geëxperimenteerd met het

DE RIJKE ELITE

HAD DE MACHT

Een man verft de letters 'stemt lyst 5' (SDAP) op een houten schutting. Tweede Kamerverkiezingen 1918.

invoeren van een democratisch bestel. Deze pogingen werden door de Franse bezetters de kop in gedrukt. De grondwet van 1848 was een eerste echte stap naar de totstandkoming van een democratisch Nederland. Een ontwikkeling die pas met de invoering van het algemeen vrouwenkiesrecht in 1919 een voorlopige afronding kreeg.

Vóór 1848 was deelname aan zowel de landelijke politiek als de gemeentepolitiek voorbehouden aan de rijke liberale mannelijke elite. Deze groep hield zichzelf in stand door mensen uit hun eigen midden te selecteren, die dan vervolgens de bestuursmacht van deze groep in stand hielden via de politieke besluitvorming. De Provinciale Staten speelden toen een belangrijke rol. Daar werd bepaald wie er in de Tweede Kamer kwam. De Provinciale Staten bestond uit leden van drie standen, n.l. de adellijke, de landelijke en de stedelijke standen. De zetels van de Provinciale Staten waren over de standen verdeeld.

Ingang stembureau. Plaats onbekend.

De relatief kleine adellijke klasse bepaalde onderling wie zij uit hun midden af zouden vaardigen. De stedelijke en landelijke stand lieten een door de leden van de standen zelf aangesteld kiescollege bepalen wie er zitting zou nemen. Er waren dus geen landelijke verkiezingen. Het lidmaatschap van een kiescollege duurde negen jaar, maar daarna kon een lid van het kiescollege eenvoudig voor een volgende termijn herkozen worden. Dit gold ook voor leden van de Tweede Kamer, die in de regel herbenoemd werden en daardoor vaak jarenlang aan het pluche bleven kleven.

DE KIESCOLLEGES

De kiescolleges waren belangrijk voor het in standhouden van de bestuursmacht van de elite. Naast het feit dat de colleges bepaalden wie er in de Provinciale Staten plaats namen, mochten de colleges ook bepalen wie er in de gemeenteraad zitting zou nemen. Raadsleden werden voor het leven benoemd. Dubbel lidmaatschap van zowel de gemeenteraad als van het kiescollege was mogelijk. Het was dus betrekkelijk eenvoudig voor de liberale elite, die de verschillende

standen beheersten, om buitenstaanders buiten te houden en de eigen macht in stand te houden. Zij konden immers zelf kiezen wie aan welk orgaan deel nam. De koning zelf bepaalde overigens wie de burgemeester en de wethouders zouden worden. Hij koos altijd personen die loyaal aan de koning waren en die zitting

hadden in de stedelijke of landelijke raad. De macht bleef op deze manier in handen van een kleine groep mensen uit bevoorrechte klassen en standen. Al met al was het ontzettend willekeurig, aangezien de rijke elite bepaalde wie het land zou besturen en wie de banen kreeg. Vriendjespolitiek, loyaliteit aan de koning en geld bepaalden de politiek en het te voeren beleid. De mannelijke en vrouwelijke burgers buiten

deze groep hadden geen invloed op het bestuur. Hierin kwam door de invoering de grondwet van 1848 geleidelijk verandering.

DE GRONDWETSWIJZIGING VAN 1848

De grondwetswijziging van 1848 introduceerde directe verkiezingen voor de Tweede Kamer en de Provinciale

VRIENDJESPOLITIEK, LOYALITEIT AAN DE KONING EN GELD BEPAALDEN DE POLITIEK EN HET TE VOEREN BELEID

Staten. Het aantal Kamerleden veranderde per verkiezing. In 1848 waren er dat nog 68 en dit aantal liep langzaam op tot 86 in 1878. De Tweede Kamer telde vanaf de invoering van het algemeen kiesrecht honderd zetels. Vanaf 1956 is dat verhoogd naar de huidige honderdvijftig zetels. Na de invoering van de gemeentewet in 1851 werd ook de samenstelling van de gemeenteraden door middel van directe verkiezingen bepaald. Gemeenteraadsleden werden vanaf dat moment voor zes jaar gekozen door een deel van de bevolking. Een klein deel wel te verstaan, want slechts een beperkt aantal mannen van drieëntwintig jaar of ouder mochten landelijk en lokaal stemmen. Zij moesten voor een bepaald bedrag in de directe belastingen worden aangeslagen. Die aanslag verschilde per gemeente en lag tussen de twintig en honderdzestig gulden. Dit betekende uiteindelijk dat vooralsnog alleen de rijkere mannen mochten stemmen. Dit zogenoemde censuskiesrecht beperkte het aantal stemgerechtigden tot ongeveer twaalf procent van de mannelijke bevolking. In eerste instantie veranderde de komst van verkiezingen dus niet veel, gezien het feit dat alleen diezelfde rijkere, die eerder al de touwtjes in handen hadden, mochten stemmen.

Het stemrecht is hierna nog twee keer aangepast voordat men begon met de invoering van het algemeen mannen- en vrouwenkiesrecht. Tussen 1869 en 1883 werden er zonder veel succes verschillende plannen besproken om de eisen voor het verkrijgen van het kiesrecht te versoepelen en te verlagen. Pas in 1887 begon de Tweede Kamer met het ruimer maken van de toelatingseisen. Dat maakte de weg vrij voor verdere uitbreiding van het kiesrecht. In 1890 kon door de nieuwe wet veertien procent van de mannelijke bevolking stemmen. In 1896 liet de kieswet van de liberaal Samuel van Houten dat percentage verder stijgen tot ruim 50 procent in 1900. Men kwam in aanmerking voor het kiesrecht indien men een bepaald bedrag aan belasting betaalde, in het bezit was van spaargeld,

bepaalde examens had gehaald, beschikte over een bepaald salaris of in het bezit was van een eigen woning.

DE TWEDE KAMER VERKIEZINGEN VAN 1918

Voorheen waren het de kiescolleges, die bepaalden wie bestuursfuncties gingen uitoefenen. Daar kwam geen enkele vorm van democratie aan te pas. De verschillende standen hielden de macht in stand. Langzaam maar zeker werden de kiescolleges omgevormd tot kiesverenigingen. Gelijkgezinden vormden een vereniging waar men lid van kon worden. Wie aan de verkiezingen mocht deelnemen werd bepaald door de leden van de kiesverenigingen. De kiesverenigingen groeiden uit tot politieke partijen. De bepalingen dat

men over een zekere welstand moest beschikken werden versoepeld. Uiteindelijk kregen alle volwassen mannen die konden lezen en schrijven en niet van de armenzorg afhankelijk waren het kiesrecht. Gedurende de periode van 1917 tot 1970 was er een opkomstplicht. Wanneer men zonder geldige reden niet was komen opdagen kon dat leiden tot een veroordeling door de kantonrechter. Tegelijkertijd met de invoering van het onvoorwaardelijke stemrecht voor mannen kwam er het passief vrouwenkiesrecht. Dat wil zeggen dat vrouwen wel gekozen konden worden, maar zelf niet mochten kiezen. Na de invoering van het algemeen kiesrecht voor mannen op

12 december 1917 vonden op 3 juli 1918 voor het eerst Tweede Kamerverkiezingen plaats volgens het nieuwe stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Dat wil zeggen dat er niet langer per district werd gestemd volgens een meerderheidsstelsel waarbij degene die de meeste stemmen kreeg, gekozen werd. Een systeem dat nu nog in een aantal landen zoals het Verenigd Koninkrijk wordt toegepast. Daarbij is het

Verkiezingsposter RK Staatspartij

Delegatie van de Vereniging voor Vrouwen Kiesrecht (VVK) in actie voor het algemeen kiesrecht (1913). In het midden met witte schuine streep op haar zwarte jas is Aletta Jacobs.

land verdeeld in 650 districten en elk district vaardigt één persoon af naar het Parlement. In het stelsel van evenredige vertegenwoordiging brengen de kiezers hun stem uit op een persoon die op een kandidatenlijst van een partij staat. Alle uitgebrachte stemmen tellen mee voor de zetelverdeling. Het percentage stemmen dat door een bepaalde partij behaald wordt, is dan gelijk (evenredig) aan het percentage zetels dat wordt toegekend aan die partij. De verkiezingen hebben al meteen tot een opmerkelijke verschuiving geleid. De Tweede Kamer telde in die tijd honderd leden. De liberalen waren van oudsher het sterkst vertegenwoordigd in het landsbestuur. Zij leden een gevoelige nederlaag. De twee liberale partijen De Liberale Unie en de Bond van Vrije Liberalen hielden van hun eenendertig zetels er nog maar tien over. De rechtse confessionele partijen Rooms Katholieke Staatspartij (RKSP), de Anti Revolutionaire Partij (ARP) en de Christelijk-Historische Unie (CHU) gingen van 46 naar 50 zetels. Samen met twee christelijke splinterpartijen kwamen zij op een meerderheid van 52 zetels. De linkse sociaal democratische arbeiderspartij (SDAP) boekte een winst van zeven zetels en kwam van 15 op 22 zetels. Suze Groeneweg van de SDAP werd het eerste en enige vrouwelijke kamerlid. Ter linker zijde kwamen de communisten, de christen-socialisten en de anarchistten samen op vier zetels.

Nadat de verruimingen van het algemeen kiesrecht hadden plaatsgevonden stemde men steeds minder op individuen en vaker op leden van politieke groeperingen. Politieke partijen waren een fenomeen dat zich sinds de tweede helft van de negentiende eeuw langzaam had ontwikkeld. Vóór de komst van de politieke partijen stemde men op personen die aanbevolen werden door kiesverenigingen. De verenigingen stelden kandidaten beschikbaar die in veel gevallen over een specifieke politieke kleur beschikten. Vaak waren er verschillende kiesverenigingen in een bepaalde regio. Landelijk waren zij nog niet verbonden en elk district beschikten dus over eigen kiesverenigingen.

In deze periode ontstonden politieke partijen zoals de Anti-Revolutionaire Partij (ARP), de Rooms-Katholieke Staatspartij (RKSP) en de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) en de Liberale Partij. Zij bundelden de gelijkgestemde kiesverenigingen en zo organiseerden gelijkgestemden zich in politieke verbonden. Politieke stromingen, waaronder het socialisme, het confessionalisme en het liberalisme werden vertaald door partijen, die deze ideologieën een plaats gaven in de maatschappij. Politieke programma's stonden aan de basis van de partijen en partijonafhankelijke raads- en kamerleden kwamen steeds minder vaak voor. Partijen begonnen de politiek steeds meer te beheersen.

In een volgende aflevering gaan we in op het ontstaan van de politieke partijen en de gevolgen van het algemeen kiesrecht voor de samenstelling van de gemeenteraden in de Proosdijlanden. ■

Bronnen

- H.J.T. Geubels 100 jaar kiesrecht, uitgave ProDemos 2014
- Geschiedenis van de provincie Utrecht v.a. 1780, uitgave Spectrum 1997
- Gemeentearchieven Mijdrecht, Vinkeveen/Waverveen en Wilnis. RHC Breukelen
- Enkele publicaties uit eerder verschenen edities van de Proosdijkoerier
- 'Verkiezingen in kaart' 1848-2010, uitgegeven in 2011 door de Kiesraad
- Met dank aan Jan Rouwenhorst voor het zetten van de puntjes op de i

Fotografie

De foto's zijn afkomstig uit de publicatie '100 jaar kiesrecht' van H.J.T. Geubels.

Wat brachten de kranten ons in de oorlogsjaren?

door Joop Frankenhuizen

Dit keer een blik op het nieuws uit Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis, zoals verwoord door het Utrechtsch Nieuwsblad (UN) en de Rijnbode (RB) tijdens de oorlogsjaren 1940-1945. Beide kranten mochten toentertijd doorgaan met berichtgeving. Andere kranten, voornamelijk weekbladen, kregen een verschijningsverbod omdat ze berichten, aangedragen door de Duitse bezetter, niet wilden plaatsen. En dat waren nogal wat kranten.

UITHOORN WAS DE EERSTE

Om er een paar te noemen: In het archief vinden wij een exemplaar van 'Ons Weekblad' gedateerd zaterdag 11 april 1925. De kop vermeldt 34e jaargang. Dus kennelijk voor het eerst verschenen ergens in 1891. Het is een wekelijks nieuws- en advertentieblad op een in vier gevouwen A2-tje en het wordt gedistribueerd in Uithoorn en de Kwakel met nieuws uit Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis. De uitgever is Lodewegen en Van der Neut in Uithoorn. Op de voorpagina nieuws uit de streek. Dit keer een slager die met zijn klomp de grote ruit van zijn slagerij vernielde toen hij zijn hond wilde

schoppen. De klomp schoot los en de ruit was aan diggelen. Even verder het bericht dat de ledenraad van de Boerenleenbank (nu Rabobank) de heren Pierrot en Th. Vredendaal, beiden uit Vinkeveen, benoemd heeft tot lid van de raad van toezicht en de heer P. van Zwieten tot bestuurslid. De bank heeft tevens een voorstel aangenomen om de presentiegelden te verhogen zodat de directeur jaarlijks 100 gulden toegekend kan worden.

MIJDRECHT VOLGDE

In 1895 komt drukkerij Joh. Verweij uit Mijdrecht met 'De Ronde Veenen'. Een eigen wekelijks nieuws- en advertentieblad voor Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen en Waverveen. In 1901 wordt de berichtgeving uitgebreid over een groter gebied en wordt de naam 'De Drie Provinciën'. Ook weer een wekelijks nieuws- en advertentieblad maar nu voor Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen, Waverveen, Uithoorn, Nieuwveen, Zevenhoven, Nieuwkoop, Noorden en omstreken. In 1936 komt er een betaalde versie bij onder de naam 'De Ronde Venen'. Een weekblad voor Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen, Waverveen en De Hoef. De abonnementsprijs is 35 cent per kwartaal. Voor dat bedrag krijgt men iedere week twee pagina's plaatselijke informatie en twee pagina's advertenties. Alles op twee gevouwen A2-tjes.

UN 01-06-40

Plannen zijn ook in bewerking voor het gebied van de Ronde Venen meer in het bijzonder voor de polders Mijdrecht en Wilnis Veldzijde. Deze laatste polder is in 1927 droog geworden. Hij komt in aanmerking voor z.g. herontginning. Een drooggelegde polder moet immers goed bewerkt worden. Dit is tot nu toe niet het geval geweest. De grond is na de drooglegging zoo aan de boeren uitgegeven en het gevolg is, dat de menschen hier een weinig beter dan kommervol bestaan leiden. Men kan dit nagaan uit deze cijfers: de pachtwaarde bedraagt 35 gulden, terwijl de polderlasten 26 gulden belopen. De feitelijke waarde van den grond is dus niet hoger dan 9 gulden. Alleen deze cijfers doen al duidelijk beseffen, welk een nuttig en noodzakelijk werk hier te verrichten valt.

RB 13-12-40

BRAND OP EEN GEMEENTEGRENS.
Wilnis moet Kamerik de helft van de blusschingskosten betalen.

Op zekeren nacht woedde er brand in een schuur van Van Rossum aan den Oudendam, gelegen op de grens der gemeente Kamerik en Wilnis. De brandweer van Kamerik rukte uit en bluschte den brand, waarna de gemeente aanspraak maakte op een bijdrage van de gemeente Wilnis in de kosten. Het bestuur dezer gemeente werd daartoe echter niet bereid gevonden. Het vond deze zaak van te weinig beteekenis en voerde aan, dat Wilnis af en toe kosten moest maken aan de schoelling van een loswal, welke vrijwel alleen door inwoners van Kamerik gebruikt wordt. Beoelde diensten wegen wel tegen elkaar op, meende Wilnis.

RB 18-12-40

MIJDRECHTERS WILLEN BIJ UITHOORN.

Een commissie uit de ingezetenen van het gedeelte der gemeente Mijdrecht, dat aan den Amstel tegenover de gemeente Uithoorn is gelegen, heeft zich met een verzoek tot den secretaris-generaal, waarnemend hoofd van het departement van Binnenlandsche Zaken gewend om dit gedeelte bij de gemeente Uithoorn te voegen.

Het betrokken gedeelte, aldus het motief van het verzoek, ligt ongeveer een uur gaans van het dorpscentrum der gemeente Mijdrecht verwijderd en is zoowel in sociaal als in economisch opzicht op Uithoorn georiënteerd.

UN 11-12-40

Deel van Mijdrecht wil grenswijziging

MIJDRECHT, 11 Dec. — Enkele bewoners van het gedeelte der gemeente Mijdrecht gelegen aan den Amstel tegenover Uithoorn, wonende onder postbestelling Uithoorn en een gedeelte van de Hoef, hebben verzocht gemeentelijk bij Uithoorn te worden gevoegd en provinciaal bij Noord-Holland, op grond van het feit, dat zij geheel op genoemde gemeente, zooals met post, telefoon, kerk en school, zijn aangewezen en zij voor het afhalen van distributie-artikelen hoogstens 15 minuten van het raadhuis te Uithoorn wonen, terwijl het raadhuis te Mijdrecht meer dan 4 K.M. ver ligt. Dit Mijdrechtse gebied telt ongeveer 1500 inwoners.

UN 05-10-40

De naam Vinkeveen heeft in de Nederlandse hengelaarswereld een bijzonderen klank. De wateren van deze Utrechtsche gemeente bezitten de faam, dat zij een prachtige vischstand bezitten. Zoo wijd en zijd is het begrip Vinkeveen verbreid, dat het spreekje gaat, dat men vandaar steeds rijk met buit beladen terugkeert.

Wanneer het lokaaltreintje van de lijn Amsterdam-Haarlemmermeerstation-Nieuwersluis in Vinkeveen arriveert, ziet men steeds een aantal met de gebruikelijke attributen gewapende hengelaars uitstappen, die hun geluk op de plassen willen beproeven. In Vinkeveen bevinden zich uitgestrekte veenplassen. Nog voortdurend wordt er in dit groote laagveengebied turf gewonnen; bij tienduizenden zijn er dit jaar de thans bijzonder welkome zwarte „baggerblokjes” aangemaakt.

Op tal van plaatsen in Vinkeveen staan groote borden met de vermelding „De goede vangst. Dagkaarten verkrijgbaar.”

UN 11-04-40

DOOR ELECTRICISCHEN STROOM GETROFFEN

MIJDRECHT, 11 April. — Terwijl de schipper Van Rooijen met zijn motorschuit ter aflevering van fourageartikelen een inham bij een boerderij zou. invaren, kwam het hoofdslag (deel van mast en koorden) in aanraking met de bovengrondse leiding van het electrisch net, waardoor het staaldraad doorbrandde en het hoofdslag met giek naar beneden viel. Daarbij werd een elfjarige scholier, die even mede voer, neergeslagen en bewusteloos opgenomen. Dokter Martini te Uithoorn, die juist passeerde, verleende de eerste hulp, waarna het knaapje huiswaarts werd vervoerd, waar het nog geruimen tijd bewusteloos bleef. Naar wij nader vernemen heeft het verschillende kwetsuren opgelopen.

UN 17-12-40

De heer Weykamp (Ged. St.) deelt mede, dat talrijke voorbereidende maatregelen zijn genomen voor den wegeaanleg, voorbereidende maatregelen van zeer uitgebreiden omvang. Inmiddels is reeds een aanvang gemaakt met daadwerkelijke verbetering van den weg door het plassengebied (Vreeland Uithoorn). De Mijdrechtse Zuwe is verbreed, er is een rijwielpad aangelegd achter de boomen, terwijl ook een rijwielpad is aangelegd op den Hollandschen dwarsweg. Reeds zijn eenige verdere aanbestedingen gehouden, er is grond aangekocht en er wordt studie gemaakt van de Kruijsing bij Vinkeveen; met o.m. deze bedoeling is het waterstaatspersoneel uitgebreid. Bestudeerd wordt voorts de zandwinning in de Vinkeveense plassen. Voor dit alles is een bedrag vastgelegd of uitgegeven van f 185000.

UN 14-03-41

Een ringvaart met vele problemen

VINKEVEEN, 14 Maart. — In het land der Venen wordt thans gewerkt aan de voleinding van een zgn. ringvaart: de besturen van de waterschappen „Groot-Wilnis-Vinkeveen” en de „Vinkeveense en Proostdijerpolders” hebben namelijk besloten bedoeld water rondom laatstgenoemd waterschap door te trekken door de Brabantsche Zuwa te Vinkeveen.

DE INHAALSLAG KAN BEGINNEN

Pas na de oorlog krijgen bovengenoemde weekbladen weer vat op onze dorpen. Op 19 juni 1945 meldt 'Ons Weekblad' de reden waarom het vier jaar lang niet is verschenen. "In het begin van de oorlog viel een aangetekende brief op de mat van het z.g. 'bureau voor persreorganisatie' met het bevel te stoppen met het blad. Men trachtte in onze omgeving andere bladen in te werken, die bereid waren door de toenmalige bezetter gedicteerde propaganda op te nemen. De bevolking nam dat niet en al spoedig moest 'De Drie Provinciën' stoppen wegens gebrek aan betalende abonnees. Wij voelen ons gesterkt in deze afwijzende houding en zijn onze lezers in stilte dankbaar", aldus de redactie.

Ergo, door het ontbreken van de weekbladen was er in de Rondeveense dorpen in de jaren 40-45 weinig nieuws over de plaatselijke gebeurtenissen. Alleen circuleerden hier en daar soms wat illegale blaadjes met oorlogsnieuws, maar daar moest je mee oppassen. Wilde je wat meer over je dorp te weten komen, dan moest je een abonnement nemen op een dagblad in de buurt, zoals het UN en dat deed niet iedereen.

HOE IS HET NU DAN?

Gelukkig zijn veel exemplaren van dagbladen uit de oorlogstijd bewaard gebleven en inmiddels gedigitaliseerd, zodat we een beeld hebben van wat de kranten destijds de moeite waard vonden om te publiceren.

Op de website 'archieven.nl' staat op de startpagina een knop genaamd 'kranten'. Wanneer je die aanklikt krijg je een scherm met linksboven 'Zoeken in kranten'. Wanneer je daar bijvoorbeeld 'Mijdrecht' intikt, zie je rechts in de kolom 'Naam krant' de namen van vijf kranten waarin berichten met het woord Mijdrecht.

Wij zijn benieuwd naar berichten uit het jaar 1940 en selecteren dat in de kolom 'Jaar'. De site komt dan terug met de namen van dertien kranten, met achter de naam van iedere krant het aantal pagina's waarin het woord 'Mijdrecht'. In die kolom staat het Utrechtsch Nieuwsblad bovenaan met 105 pagina's, gevolgd door de Rijnbode met 40 pagina's.

Wilt u het woord 'Mijdrecht' per se in het UN zoeken, dan moet u die krant aanklikken.

RB 07-08-1941

— De kerkeraad der Ned. Herv. gemeente van Wilnis heeft tot haar leden een zelfde boodschap doen uitgaan als de kerkeraad der Ned. Herv. gemeente van Vinkeveen onlangs heeft gedaan, waarbij de gemeentelieden worden opgewekt des Zondags in stemmig gewaad het kerkgebouw te betreden. Met name worden de vrouwen verzocht niet met ongedekt hoofd te komen.

UN 26-05-41

Inbraak in pastorie

VINKEVEEN, 26 Mei. — Op een nacht hebben onbevoegden zich toegang weten te verschaffen tot de Pastorie van de R.K. kerk te Vinkeveen. Door verbreking van een raam wisten de inbrekers de woning binnen te dringen. In het aangrenzende kerkgebouw, hoewel zij dit wel hebben geprobeerd, konden zij schijnbaar niet komen. In de Pastorie hadden de dieven alles overhoop gehaald en toen de parochie-herder in den morgen ontwaakte vond hij in de kamers alles kris-kras door elkaar geworpen. De buit welke den inbrekers in handen was gevallen, was echter gering te noemen. Slechts een kleine hoeveelheid levensmiddelen en een weinig geld wordt vermist. De politie is er tot op heden nog niet in mogen slagen de daders te achterhalen.

UN 06-02-43

De Burgemeester van MIJDRECHT brengt ter openbare kennis, dat het ontwerp van een plan van uitbreiding, in uitvoerige kaarten uitgewerkt, betreffende de gronden ter weerszijden van de Mijdrechtsche Zuwe en van den Hofflandschen Dwarsweg, waarbij inbegrepen de herziening van de plannen van uitbreiding betreffende een strook grond langs de Zuidzijde en de Westzijde van de Mijdrechtsche Zuwe en de strook grond langs de Mijdrechtsche Zuwe tegenover het fort, met de daarbij behorende ontwerp-bebouwingsvoorschriften, van 6 Febr. 1943 af, gedurende vier weken voor een ieder ter inzage liggen.

Mijldrecht, 4 Febr. 1943.

De Burgem. voornoemd.
PADMOS.

Links staan nu onder elkaar afgebeeld alle gevonden krantenpagina's, met rechts daarnaast een stukje tekst uit het bericht. Een klik op het geel gemerkte zoekargument in de links getoonde krantenpagina opent de pagina volledig op het computerscherm. Onderstaande tabel toont per jaar het aantal pagina's met berichten over Mijldrecht, Vinkeveen of Wilnis in het UN tijdens de oorlogsjaren.

Jaartal	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Mijldrecht	105	94	72	43	24	0
Vinkeveen	103	61	31	11	7	0
Wilnis	39	32	19	9	26	0

Uit deze tabel lezen we dat, naarmate de oorlog vorderde, de berichtgeving in het UN afnam. Verder stonden de meeste berichten die betrekking hadden op de Rondeveense dorpen meestal op de laatste pagina's. De grootte van de getoonde berichten toont de belangrijkheid. De meeste berichten zijn klein en omvatten niet meer dan een of twee regels. Bijvoorbeeld een dominee die benoemd wordt, overlijdensberichten, trouwmeldingen, verhuizingen, iemand die een diploma heeft gehaald.

Het merendeel van die kleine berichtjes gaat over voetbal. Over Hertha, Stormvogels en MVV. In Vinkeveen zijn het de twee veilingen die regelmatig de aandacht krijgen. Echt oorlogsnieuws wordt nergens genoemd. Concluderend kan gesteld worden dat het leven in de Rondeveense dorpen tijdens de oorlogsjaren gewoon zijn gang ging. Om een beeld te geven wat de pers destijds belangrijk vond, tonen wij bij dit artikel een aantal knipsels van plaatselijke gebeurtenissen in Mijldrecht, Vinkeveen en Wilnis, gepubliceerd in het Utrechtsch Nieuwsblad en de Rijnbode tussen 1940 en 1945. ■

UN mei 1940

Weg door Vinkeveense plassen

Ged. Staten stellen voor een bijdrage van f 150.000 te verlenen

VINKEVEEN, 27 Mei. — Op het Provinciale Wegenplan van Noord-Holland komt voor eene verbinding Haarlem—Heemstede—Aalsmeer—Uithoorn (Utrechtsche grens bij Mijldrecht) en eene verbinding van Hilversum westelijk naar de Utrechtsche grens bij Vreeland. Het tusschenliggende weggedeelte Mijldrecht—Vreeland staat op het Utrechtsche Wegenplan.

UN 19-07-1941

— De dezer dagen te Mijldrecht gehouden collecte voor het Duitse Rode Kruis heeft opgebracht in de gemeente Mijldrecht en Wilnis tezamen f 3.79 en in de gemeente Vinkeveen en Waverveen f 82.—

UN 22-03-41

„Kattenmepper” gestraft met 14 dagen

Niet minder dan vijf getuigen waren opgeroepen om te kunnen bewijzen, dat de 20-jarige schippersknecht A. G. H. uit Mijldrecht zich schuldig had gemaakt aan verduistering van een kat. Verdachte zelf beweerde, dat de kat op 2 Februari in een val was gelopen, welken hij had uitgezet tijdens zijn strooptocht op ander geïerde, doch uit het verhoor van de vijf getuigen kwam zonneklaar vast te staan, dat de poes van den heer G. C. v. K. uit Mijldrecht helemaal niet in een val was gelopen, doch dat verdachte de op 2 Februari vermiste kat had gestolen en haar voor 1.25 gulden had verkocht aan een handelaar in katten, nadat hij het dier in een sloot had verdronken. Getuige v. K., die zeer gehecht was aan zijn poes, ging dien dag toen hij haar miste, direct zoeken en zag tot zijn schrik, dat zijn buurman, de kattenhandelaar, juist aan het villen was. Deze kattenhandelaar als tweede getuige gehoord, verklaarde de kat van verdachte te hebben gekocht en haar, omdat zij zoo nat was, niet had herkend als de poes van zijn buurman. Het speet hem zeer, maar hij kon er ook niets meer aan doen. Een derde getuige kwam vertellen voor den Utrechtschen politierechter, Mr. Visser, dat hij dien dag ook zijn „prachtige drieluur” vermiste en dat het hem zeer speet, dat verdachte zijn poes had „gemep”. Ook uit de getuigenverklaringen van de twee andere gedagvaardigde Mijldrechtse kreeg de politierechter een indruk hoe verdachte in het dorp bekend stond en daar alle getuigen eens flink hun hart hadden gelucht, wist Mr. Visser langzamerhand heel goed dat verdachte een lastig, en in Mijldrecht ongunstig bekend staand persoon was.

De officier van justitie, Mr. Camphuis, meende dat uit de getuigenverklaringen voldoende was komen vast te staan, dat verdachte's euveldaad wettig en overtuigend was bewezen. In verband met den ernst van het feit eischte de officier twee weken gevoorwaardelijke gevangenisstraf. De politierechter zakte, dat er in Mijldrecht eens voor goed een eind moest komen aan het katten meppen. Verdachte hield zich daarmee druk bezig en om hem dat af te leeren vonistte Mr. Visser conform den eisch.

Het interbellum van burgemeester Padmos [2]

door Stef Veerhuis

Op 22 juli 1919 was Iman Padmos welkom geheten door locoburgemeester C. Goes. Namens de voltallige gemeenteraad van Mijdrecht werd hij door de heer J. Verweij bijgepraat. Met enige trots en weemoed werd teruggekeken op de inspanningen van burgemeester Meine Fernhout die, naar zijn zeggen, het pad hiervoor geëffend had. Daarbij werd bedoeld op een voortvarende aanpak van de Dorpsstraat en de aanleg van een toegangsweg naar het station. Tot slot werd de grote woningschaarste onder zijn gewaardeerde aandacht gebracht.

ELEKTRIFICATIE EN WERKGELEGENHEID

Die inspanningen en het voorbereidende werk van zijn voorganger Meine Fernhout mochten niet onvermeld blijven. Met de komst van de trein waren Mijdrecht, Wilnis Vinkeveen uit hun isolement gehaald. Tevens was burgemeester Fernhout erin geslaagd om de aanvankelijke scepsis over het gebruik van stoom weg te nemen. Waardoor elektrificatie mogelijk werd en werkgelegenheid kon worden geboden, zoals onderstaande lijst toont.

Bedrijf en eigenaar	Arbeiders Volw.	Kind	Motoren	P.K.
Graanhandel W. Engel	5		1	
Kaasfabriek Wed. J. Aartsen	2		3	12
N.V. Ver. Kurksteenfabrieken	5	1	8	52
Kettingkasten den Hertog	10	13	3	9
Meubelen Geest en Beijer	2	1	2	6
Meubelen D. v.d. Helm	5	2	8	20
Stoomzuivelfabriek VAMI	22	1	4	24
Tabaksfabriek G. Pieneman	5	1	1	2
Motor en rijwielen W. v.d. Griendt	3	1	3	2
De Lindeboom Wed. v. Doesburg	170	70	60	100

Een tiental van de vele kindarbeiders bij De Lindeboom 1912

AMBTSWONING

De verwachtingen zullen hooggespannen zijn geweest. Het gemeentelijke jaarverslag over 1920 verduidelijkt dat er niet tegen dovemansoren was gesproken. Kennelijk wilde Iman Padmos er “bovenop blijven zitten”. Op 16 januari van dat jaar werd door de raad besloten tot aankoop van de voormalige ambtswoning van oud-burgemeester Johannes Gerardus de Voogt. Nadat diens vrouw Klazina van Wieringen in 1902 was overleden, was de woning in het bezit gekomen van haar zus Cornelia. Het zal gissen blijven waarom deze Cornelia van Wieringen veel moeite heeft gedaan om

de voor haar onbekende nieuwe burgemeester te wijzen op de beschikbaarheid van deze voormalige ambtswoning aan de Bruggesloot in Mijdrecht. Was ze alle sores en geregeld vanwege haar leeftijd en gezondheid zat? Of is het spreekwoord “Een goede buur is beter dan een verre vriend” misschien van doorslaggevende betekenis geweest? Het is niet uit te sluiten dat Mevrouw, de weduwe Klaas van Wieringen van Soest, wonend aan de overzijde van de Bruggesloot hier een stem in heeft gehad. Het betrekken van deze ambtswoning is niet zonder slag of

Derde Bedijking Mijdrecht

De arbeiderswoningen van Woningstichting Patrimonium aan de Hoofdweg, collectie © Cees Smit Heiloo

stoot gegaan. Want op 27 augustus 1920 spande de toenmalige huurder, veearts Antonie de Ruijter, een kort geding aan tegen de gemeente om ontruiming alsnog tegen te kunnen gaan. Die rechtsgang echter leverde hem niet het gewenste resultaat op.

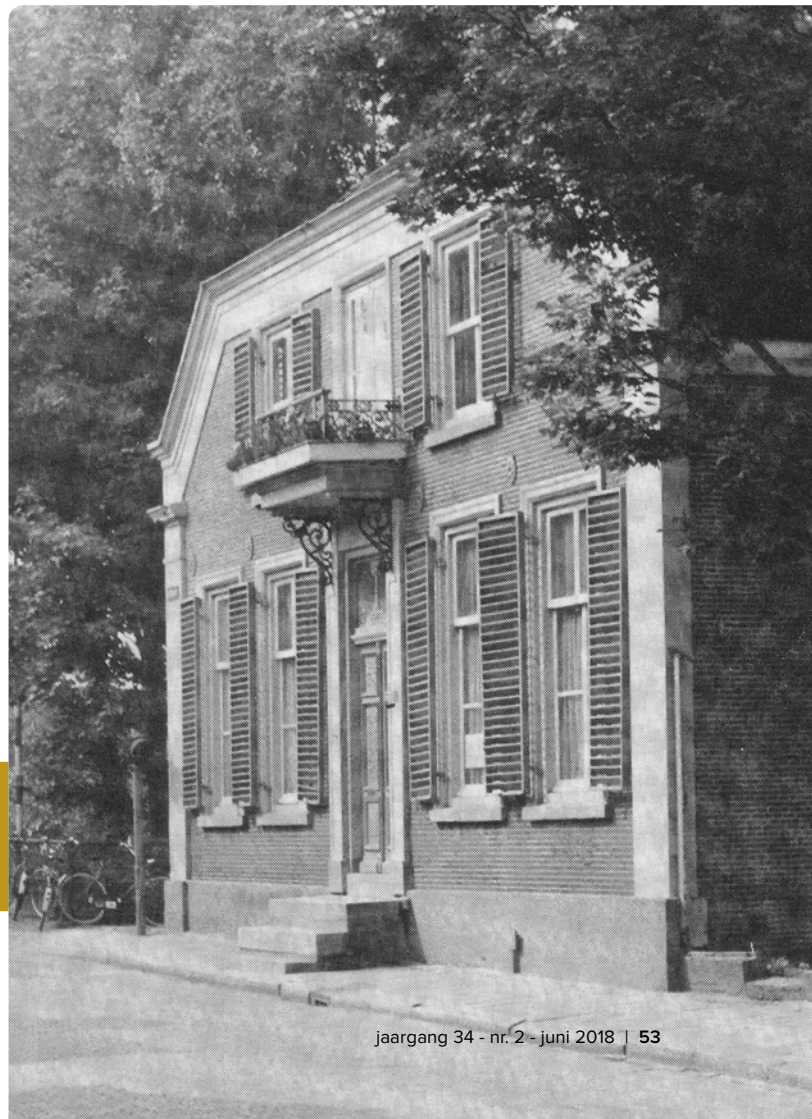
WONINGBOUW

Nog geen jaar na zijn aantreden werden op 5 februari de gronden aangekocht van Engel en de weduwe H. Stam, voor de bouw van acht arbeiderswoningen (Engellaan in de Amstelhoek). Daar bleef het niet bij, want de woningstichting "Patrimonium" kreeg ook groen licht om twaalf arbeiderswoningen te bouwen aan de toegangsweg van de Derde Bedijking in Mijdrecht (Hoofdweg). Er ging kennelijk een stimulerende werking uit van de aanpak van burgemeester Padmos, want nog voor het besluit genomen was dat de Dorpsstraat op de schop zou gaan, liet de firma De Weduwe B. van Doesburg weten alvast een bijdrage te willen doen van duizend gulden voor de bouw van een nieuwe dorpsbrug. Het toenemende verkeer zorgde steeds vaker voor de stremmingen, schades en ongelukken. Dat hier dus wat aan gedaan moest worden, zullen weinigen ontkend hebben. Ingewijden waren echter al een fase verder. In juni 1921 werd de bestaande gemeentelijke politieverordening tegen het licht gehouden en aangepast. Zo werd het voor B en W mogelijk gemaakt om, vanwege het alsmat toenemende verkeer, eigenaren bevel te geven tot het rooien van bomen in de dorpskern van Mijdrecht.

BOMENKAP

Het voorstel om de Dorpsstraat te verbreden tot vijf meter werd op 10 november 1921 in stemming gebracht en door de raad unaniem aangenomen. Directbetrokkenen zouden worden aangeschreven om 'hun' bomen voor half december te rooien en af te voeren. Bij het in gebreke blijven zou de gemeente dit voor hen doen en de kosten daarvan in rekening brengen. Een paar maanden later werd

de raad geïnformeerd over de gehele gang van zaken. Twee aanwonenden, molenaar A. Gille en graanhandelaar Jacobus Broerse senior, weigerden de kosten van het rooien te betalen. Het ging hen niet zo zeer om de bomenkap, maar omdat zij zich eigenaar van de grond waanden. Ook notaris Van der Heijden deed moeilijk. Maar dat was vanwege de afmetingen van zijn imposante stoeptrap, die aangepast moest worden. De toon werd gezet met een rechtsgang, die de gemoederen van betrokkenen drie jaar bezig heeft gehouden. Het was uiteindelijk de vastberadenheid van burgemeester Padmos die zou zegevieren.

De voormalige ambtswoning op Hofland grenzend aan de Bruggesloot

De Dorpsstraat in Mijdrecht vóór de bomkap,
collectie © Gille Mijndrecht

Op 6 juni 1924 werd het beroep dat Jacobus Broerse sr. tegen de gemeente had ingediend door de Hoge Raad verworpen.

POLITIEK STRATEEG

Padmos had inmiddels de raad kunnen overtuigen, nu de Dorpsstraat toch op de schop ging, om de bovengrondse stroomgeleiding meteen in te laten graven in het verworven gemeentelijk eigendom. Met notaris Van der Heijden was men eerder al tot een schikking gekomen. Of diens ingezonden berichten in “De Drie Provinciën”, waarin hij o.a. gemeentesecretaris Koedam de mantel uitveegde, daaraan heeft bijgedragen, lijkt me sterk. De reactie van burgemeester Padmos op dat artikel aan de gemeenteraad liegt er namelijk niet om: *“... Een stuk, zeer ongepast voor een notaris, maar wij moeten dit den heer Van der Heijden niet al te hard aanrekenen. Vermoedelijk is het aan zijn zenuwgestel toe te schrijven, dat hij sommige eigenschappen van zijn karakter niet voldoende kan beheerschen en dan is er veeleer reden medelijden met hem te hebben.”* De schikking die getroffen werd, bestond uit het aanpassen van zijn stoep, met opgaande trap treden links en rechts gelijk aan de voorgevel. Verder bleef de grond zijn eigendom en betaalde de gemeente de proceskosten, die 140 gulden bedroegen. Intussen was men begonnen met de aanleg van het waterleidingnet. Met als gevolg dat er al vrij snel door trillingen van het toenemende autoverkeer lekkages ontstonden en kuilen in de bestrating.

SPORTEN

Naast alle kommer en kwel waren er gelukkig ook lichtpuntjes. Uit de notulen van de raadsvergadering van juni 1929 valt op te maken dat de jeugd niet bij de pakken ging neerzitten. Het gedachtegoed van een ‘gezonde geest in een gezond lichaam’ moet de raad hebben bewogen zich hierachter te scharen. Er was namelijk overeenstemming bereikt met Heijmans over het beschikbaar stellen van een terrein voor sportdoeleinden aan de Derde Bedijking. Maar wel onder de voorwaarde dat het terrein tussentijds door zijn

vee mocht worden begraasd. Ik kan me zo voorstellen dat er gejuich zal zijn opgegaan bij de gymnastiek- en atletiekvereniging ‘Sandow’, korfbalclub ‘Olympia’ en voetbalclub ‘De Jonge Kampioen’ toen hiervoor toestemming kwam. Ook in de Amstelhoek kon het spreekwoordelijke dak eraf. De christelijke Korfbalclub ‘Oranje Wit’ mocht namelijk gebruik gaan maken van het terrein van pachter De Hoop, achter de woning van W. van Beijeren. De vereniging mocht het huren voor een jaarlijkse prijs van 25 gulden.

EEN BIJZONDER RAADSLID

De aanpak van de Dorpsstraat zal voor Padmos een hoofdpijndossier zijn geweest. Hij wist toen nog niet dat tien jaar later de naam ‘Broerse’ opnieuw aanleiding zou zijn voor een tumultueus vervolg. Toen betrof het Jacobus Broerse junior, bij velen destijds beter bekend als ‘De Engelsche Lord’. Wellicht had die bijnaam te maken met zijn nogal verwaande uitstraling. Of was de bijnaam een verwijzing naar aanleiding van zijn eerdere reis naar Engeland? Jacobus junior, was eertijds handelskweker en tevens directeur van ‘Terra Nova’. Hij had zijn bedrijf op Hofland dat eind jaren twintig failliet is gegaan. Burgemeester Padmos zal zeer waarschijnlijk ‘not amused’ zijn geweest toen deze Broerse op 1 september 1931 als raadslid beëdigd werd. Daar werd dan ook van begin af aan de toon gezet. In plaats van het afleggen van de gebruikelijke zuiverings- en ambtseed wilde Jacobus Broerse jr. niet verder gaan dan het afleggen van de belofte.

Het voormalige gemeentehuis met postkantoor

DE RONDVRAAG

Voor de gebruikelijke rondvraag was Broerse kennelijk eens goed gaan zitten. Hij begon met het bezwaar maken tegen de hoogte van de opgelegde schoolgeldheffing van zijn zoon. Na beraad werd dit bezwaar ongegrond verklaard omdat de heffing al van de laagste klasse was. Zijn 'recht' op reiskostenvergoeding van zijn zoon haalde het eveneens niet en dat was voor Broerse reden om het hogerop te gaan zoeken bij Gedeputeerde Staten. Kennelijk was de toon gezet en vond burgemeester Padmos de insinuaties van het nieuwe raadslid Broerse van dien aard dat hij hem het recht van spreken ontzegde. Broerse jr. echter zal er niet wakker van hebben gelegen, want gedurende zijn korte raadslidmaatschap bleef hij voortdurend de grenzen opzoeken. Dat was ook kenmerkend voor hem tijdens de vele gerechtelijke procedures waarin hij later als hoofdpersoon figureerde.

Passage uit de 'Venlosche Courant' van 23-10-1936, Delpher

'DE MIJDRECHTSCH MILJOENENZAAK'

Na het overlijden van Mevrouw van Wieringen van Soest op 17 februari 1932, heeft hij geprobeerd om met behulp van vervalst bewijsmateriaal aanspraak te maken op haar miljoenenerven. Zelfs na zijn veroordeling(en) bleef hij tot eind 1937 volharden in zijn eigen gelijk. Van de opeenvolgende zittingen werd destijds in de landelijke media zeer uitgebreid

verslag gedaan. Zoals de passage over het hoger beroep na de tweede procesgang te Amsterdam, in de Venlosche Courant van 23 oktober 1936. Burgemeester Padmos verscheen toen als eerste van de 37 getuigen voor het hekje om opnieuw te worden gehoord en om de verdachte in de ogen te kunnen kijken. Het merendeel van andere getuigenissen was echter te rangschikken in de rubrieken 'Welles, nietes of van horen zeggen'. Het zorgde er wel voor dat deze hele procesgang nog jarenlang in Mijdrecht het gesprek van de dag is gebleven. ■

Bronnen: Notulen Raad Mijdrecht, Ingekomen stukken Mijdrecht, Delpher, Notarieel archief Van der Heijden.

Vinkeveen en Waverveen in 1933 [3]

door Fons Compier

Deel 2 werd afgesloten met een citaat, waarin de ontreding en ontluistering vanwege de crisis werd geaccentueerd. Om meteen weer in de crisissfeer te geraken een berichtje in het Woerdensch Weekblad van 25 november 1933, dat boekdelen spreekt: Mijdrecht - *Voor de vacante betrekking van onderwijzer aan de R.K Jongensschool alhier hebben zich niet minder dan 110 liefhebbers aangemeld*". Naast de kenmerken ontreding en ontluistering is hier ook de uitzichtloosheid aan de orde. In de crisisjaren ontstond een groot overschot aan leerkrachten op de lagere scholen. De oorzaak: er werd steeds meer op het (lager) onderwijs bezuinigd. Die Mijdrechtse situatie illustreert schrijnend hoe moeilijk het rond 1933 was om een betaalde baan te vinden in het lager onderwijs. Wél kon je als 'kwekeling met akte' worden aangesteld, maar dan zonder salaris. Soms kreeg je van het schoolbestuur of van je medeleerkrachten een luttel bedrag toegeschoven.⁽¹⁾ Kees Fens beweerde in de vorige PK op bladzijde 142 niets te veel door vernederende omstandigheden te veronderstellen.

DOKTER BIJLEVELD

In 1934 vestigde dokter M.C.A. Bijleveld zich als huisarts te Vinkeveen, als opvolger van dokter M.A. de Jongh. In 1966 nam hij afscheid als huisarts en wat hem vooral van die 32 jaren was bijgebleven: de crisisjaren. Begin jaren '70 was hij een gewaardeerd lid van de Vinkeveense Filmclub en hij kon gedetailleerd verhalen over de filminleg van zijn Cine Kodak 8mm. camera 1932, inderdaad een hele uitdaging. Met veel grotere betrokkenheid kon hij het hebben over de soms schrijnende armoede in Vinkeveen en Waverveen, in de jaren '30. Wat hem in pakweg 1973 bleef verwonderen: de strijdbaarheid van jongeren vanaf ongeveer 1940 met uitingen zoals de bezettingen van het Maagdenhuis. Wat er bij hem niet in kon: dat de na 1940-generatie wél de kont tegen de krib gooide en dat de generatie van 1900 dat nooit had gedaan en al helemaal niet in Vinkeveen. Terwijl er volgens de dokter voor hen (nog) meer redenen voor waren, in de jaren '30: *dat jongemannen van in de dertig, soms al een paar jaar werkloos, twee keer per dag moeten stempelen met een paar kinderen thuis, met steeds vaker kwalen, die met slechte voeding in verband te brengen waren*. Die kinderen hadden niet zo zeer medicijnen nodig, maar wel méér boterhammen. Maar daar was simpelweg geen geld genoeg voor.

De advertentie van bakker Kalf doet in dit opzicht onbedoeld cynisch aan.

DOKTER DE JONGH

De mening van dokter Bijleveld over dokter de Jongh was bondig: 'best wel een aardig iemand zolang hij maar niet voor de voeten werd gelopen'. Dat werd wel eens gedaan door burgemeester Mühlradt en de beide dominees. Het leverde hen bij De Jongh de bijnamen Kaiser Wilhelm, Annas en Kajafas op. Dokter Bijleveld had zijn oudere collega er eens op gewezen, dat

Kajafas de schoonzoon van Annas was en dat zo'n familierelatie in de situatie van de dominees niet plausibel was. Reactie van De Jongh: "Ga mij niet op het idee brengen, Bijleveld, dat je Bijbelkennis wel 's méér zou kunnen inhouden dan je medische...". Op zondag 16 april 1933 achtte dokter de Jongh zich danig voor de voeten gelopen. Over die gebeurtenis en over de gevolgen daarvan werd in 'De Soester' van 19 april 1933 verslag gedaan, onder de aanhef "Een opgewonden arts, die door de spoorbomen reed".

Eerste Paaschdagmorgen reed de arts H.J.B. uit Vinkeveen per automobiel over den overweg van de spoorlijn te Soestduinen, toen het roode stopbord aldaar reeds geruime tijd het verkeer verbood, een der spoorbomen reeds geheel gesloten was en de tweede spoorboom zich in dalende richting bevond. Ondanks dit alles meende onze arts er nog wel door te kunnen met het natuurlijke gevolg, dat hij op de overweg bleef staan. De dienstdoende beambte gaf hem daarop gelegenheid terug te rijden. Dit voorval was blijkbaar niet erg naar des artsen zin en hij was buitengewoon gebelgd over het optreden van de stationsbeambte. Toen de trein voorbij was en de boomen weer open waren, vloog hij naar het station om dezen beambte een flinke berisping te maken. Hij vond diens optreden beneden peil en meende dat deze beambten door zijn handelwijze zijn veiligheid hoogst ernstig in gevaar had gebracht. Ongelukkigerwijze voor hem, was er ook net een politie-agent ter plaatse, die alles heel goed had gezien en die wel wijzer was dan om tegen den stationsbeambte proces-verbaal op te maken. Tot zover het letterlijke citaat. De rest van het artikel bevat veel van hetzelfde: agressieve taal door de arts, ook aan het adres van de agent, die het laatste woord bleek te hebben: een bekeuring voor de Vinkeveense huisarts. De initialen H.J.B. zouden tot twijfel kunnen leiden. Edoch, De Eembode maakte op 9 juni 1933 melding van een veroordeling van wel degelijk M.A. de J. te Vinkeveen tot fl. 3,00 of 1 dag detentie.

1933: DE OPPERVLAKE VAN DE GEMEENTE VINKEVEEN & WEVERVEEN

Een dilemma: moet je ook ingaan op vragen/opmerkingen wanneer die een onevenredig bladvullende reactie vergen?!

Enkele lezers hebben vraagtekens geplaatst bij de conclusie op bladzijde 138 van Proosdijkoerier van december 2017. Deze hield in dat de oppervlakte van de gemeente Vinkeveen & Waverveen in 1933 zou neerkomen op 31,7% van de gemeente de Ronde Venen in

2017. Men vond mijn gemeente V&W in 1933 daarmee qua grondgebied te groot weergegeven.

Twee reacties daarop: de vermelde hectare-aantallen zijn correct en worden door de schets hieronder visueel niet weerlegd.

In de schets is Vinkeveen & Waverveen in 1933 in De Ronde Venen van 2017 getekend. Bij V&W-1933 is het

gebied van Botshol-Waver-Stokkelaarsbrug-Winkel buiten V&W gelaten: dat heeft van 1881 tot 2011 tot Abcoude (-Proosdij) behoord.

Voorts aandacht voor de tekst in PK 2017 nr. 4 onderaan bladzijde 141: "Relatief veel rooms-katholieken bleken hulpbehoefstig en om het met de nodige ledematen te zeggen: "het armbestuur van de r.-k. parochie had er de handen vol aan." Ik moet me hier zelf alsnog op de vingers tikken: het moet hulpbehoevend zijn. De beeldspraak is hier vanaf de arm via de hand inmiddels bij de vinger aanbeland; het zou zomaar kunnen dat de nagel ook nog aan bod komt ..

HORECAGELEGENHEDEN: DE TEL KWIJT

In de PK van september 2017 zijn in deel 1 van 'Vinkeveen en Waverveen in 1933' een zeventiental horecagelegenheden genoemd, allemaal overgenomen uit de Gemeentegids 1933. Dat aantal leek meerdere PK-lezers aan de (te) hoge kant. Het zou duiden op evenveel i.c. zeventien in 1933 verleende vergunningen 'voor verkoop sterken drank in het klein'. Kort en duidelijk: een horecagelegenheid is niet synoniem met

'vergunning voor verkoop sterke drank'. Dat was in 1933 dan ook niet het geval: *"Per 1 mei 1934 bedroeg het aantal inrichtingen, in welke krachtens vergunning sterke drank werd verkocht, tien". "In het afgelopen jaar (i.c. 1933) werden geen nieuwe vergunningen verleend. Aan vergunningsrecht werd door de vergunninghouders fl. 410,00 betaald"*. Tot zover een officiële mededeling van de gemeente. In het Gemeentelijk rijtje van zeventien ontbreekt, althans onder die benaming, horecagelegenheid 'De Schans', op een plaats alwaar men zich in 1672 letterlijk trachtte te verschanzen voor de plunderbeluste troepen van de Franse maarschalk Luxembourg. Het zou kunnen dat 'De Schans' onder een andere benaming bij de zeventien vermeld staat. Reacties zijn welkom.

RAMPZALIGE TOESTANDEN IN DE TUINBOUW

In een vorig artikel is via een statistiek de neergang van de Vinkeveense veilingomzet weergegeven. Vinkeveen vormde geenszins het zwaarst getroffen tuinbouwgebied: in en rond Ter Aar, Zevenhoven, De Kwakel kwam de grotendeels wegvallende export naar Duitsland nog veel harder aan. In en rond Ter Aar nam het product snijbonen ruim 75% van de tuinbouwoppervlakte in beslag. In 1933 gold er een minimumprijs van 2 cent per 1 kg: ontoereikend voor de kosten van het plukken en vervoeren. Daar kwam nog bij dat ook de jaren voorafgaand aan 1933 in toenemende mate verlieslatend waren verlopen.

Menig tuinder ten westen van Nieuwveen en Zevenhoven had medio 1933 onderhand geen nagel meer om aan zijn gat te krabben. De Leidsche Courant

berichtte op zaterdag 26 augustus 1933 over "De nood in Ter Aar en omstreken" en dat er dringend extra steun benodigd was voor de telers van snijbonen. Deze uitzichtloze toestanden gingen aan de meeste Vinkeveense tuinders voorbij, omdat zij niet op snijbonen maar op witlof georiënteerd waren. Citaat uit het jaarverslag 1933 van de Coöperatieve Groenten- en Fruitveiling te Vinkeveen: *"De witlofteelt heeft vooral in Vinkeveen vele tuinders van Armen- of Gemeentesteun afgehouden en het is een feit dat de witloftrek- kers slechter jaren hebben meegemaakt dan 1933"*. Witlof is een tweejarig product waarbij in het eerste jaar de wortelen worden geteeld. In deel 2 is reeds uitgelegd dat voor de teelt van witlofwortels, de pennen, humusarme zand- of leemgrond benodigd is. Deze grondsoort was met name in Zeeland te vinden en de Vinkeveense veiling adverteerde om die reden in 1933 en 1934 in Zeeuwse couranten.

Christelijk- historisch Nieuwsblad
voor Zeeland - 21 maart 1934

WITLOFTEELT

Wie wenscht op contract
2 à 30000 K.G. WITLOF
te teelen?

Gegadigden, in 't bezit van teelt-
vergunning, wenden zich tot
GROENTENVEILING VINKEVEEN

In het weekblad 'Onze Eilanden' stond op 23 maart 1933 te lezen dat tuinders uit Vinkeveen een bezoek hadden gebracht aan Ouddorp om met landbouwers contracten voor witlof af te sluiten. Daarbij werd een prijs voorgesteld van fl. 18,00 per 1.000 kg.

Een fors nadeel voor óók de Vinkeveense en Waverveense land- en tuinbouwers bestond uit de vele teeltbeperkingen. Stel, dat je als tuinder in 1933 en voorgaande jaren bijkans ten gronde was gericht door de snijbonen, dan was er geen overstap weggelegd naar de bintjes en eigenheimers: de Pieperpolitie loerde overal.... Net als de minstens even waakzame Pennenpolitie: ook de teelt van witlofwortels kon niet zonder vergunning, de advertentie van 21 maart 1934 in het Christelijk-historisch nieuwsblad voor Zeeland getuigt daarvan.

AARDAPPELTEELTVERGUNNING.

Alle aardappeltelers die in aanmerking wenschen te komen om in 1934 aardappelen te verbouwen, worden in de gelegenheid gesteld op onderstaande plaatsen en uren een teeltvergunning te vragen.

Slechts zij, die in 1933 aardappelen verbouwd hebben komen voor verbouw in 1934 in aanmerking.

Degenen die per gezin voor eigen gebruik minder dan 5 Are willen verbouwen zijn hiervan vrijgesteld, mits zij ook in 1933 aardappelen verbouwd hebben, en voor eigen rekening en risico hun land bearbeiten.

ZONDER TEELTVERGUNNING MOGEN VOLSTREKT GEEN AARDAPPELEN VERBOUWD WORDEN.

Zitting wordt gehouden op **Donderdag 8 Maart 1934, te:**

Nieuwveen	Café Schreuder 9—12 uur.
De Kwakel	Café Leenders 2—4 uur.
Bovenkerk	Café van Casteren 9—12 uur.
Ouderkerk a/d. Amstel	Café Paardenburg 3—4 uur.
Mijdrecht	Café Bous 9—11 uur.
Vinkeveen	Café van Zuilen a. d. Viersprong 1—3 uur.
Rijnsaterwoude	Café de Boer 1—3 uur.
Woubrugge	Café Oude Rechthuis 9—11 uur.
Kudelstaart	Café v. d. Geest 9—11 uur.
Aalsmeer	Café Jongkind 2—4 uur.
Amstelveen	Café Het. Dorstige Hert 12—2 uur.

Opvallend is de Vinkeveense locatie voor de vergunningsaanvraag voor de aardappelteelt, i.c. Café van Zuilen aan de Viersprong. In Vinkeveen heeft de aardappelteelt nooit veel voorgesteld en al helemaal niet in de omgeving van De Viersprong.

Eerder in deze artikelserie werden er vraagtekens geplaatst bij de zeventien horecagelegenheden uit de Gemeentegids 1933. (Ook) Café van Zuilen a.d. Viersprong wordt daarin niet als zodanig genoemd. Misschien is er in de Gids een andere benaming gebruikt

VINKEVEEN IN 1933:

GEENSZINS EEN TIJDLOZE AANGELEGENHEID

Op bladzijde 27 van de Gemeentegids 1933 wordt bij 'Gemeentebestuur' aangegeven dat de secretarie van 9 - 12 uur en van 2 - 5 uur geopend was. Voor de Burgerlijke Stand golden openingstijden van 9 -12 uur en: *"men houde er rekening mee, dat de gemeente oude tijd (dus zonnetijd) houdt, uitgezonderd trein, en autobus en postkantoor"*.

Hier staat in feite dat er in 1933 in Vinkeveen twee (een uur van elkaar verschillende) tijden van kracht waren en niet zelden met onwaarschijnlijke taferelen tot gevolg. Laten we er een meevaller aan verbinden, aan het verschil.

U reist vanaf Nieuwersluis met de trein naar Vinkeveen. Deze vertrekt minstens een half uur te laat uit Nieuwersluis (niets bijzonders, toen) en de aankomst vindt pas plaats tegen 14:00 uur, terwijl dat om 13:30

uur had moeten gebeuren. En om 14:00 uur had u op het gemeentehuis een afspraak met gemeentesecretaris J. Ekel... U klaagt uw nood bij de stationschef en die weet er wel raad mee: "Ziet u dat hekkie daar, meneer?! Aan deze kant daarvan is het nu 14:07 uur; aan de andere kant is het pas 13:07 uur; u hebt nog tijd zat voor uw gesprek met de secretaris, zo regelen we dat in Vinkeveen, meneer!!"

Ietwat smalende veronderstelling in 'De Tijd' van 28 april 1920: *"In de grote gemeente Vinkeveen weet men van den zomertijd niets af, zolang men niet op reis gaat"*. Rond 1933 werd er niet zozeer over wintertijd gesproken maar meer over 'oude tijd' dan wel 'zonnetijd'. De invoering van de zomertijd in 1916 heeft in Vinkeveen van meet af aan tegenstand opgeroepen, vooral bij veehouders. Deze beroepsgroep was in belangrijke mate in de gemeenteraad vertegenwoordigd. Berichtje in de 'Limburger Koerier' van 15 april 1921: De strijd tegen den zomertijd: *"Te Vinkeveen heeft men weer algemeen den zonnetijd ingevoerd. Aanvankelijk werd van Katholieke zijde de zomertijd gehandhaafd". "Te Wilnis, waar het torenuurwerk aan de Hervormde kerk behoort, wijst de toren eveneens den zonnetijd aan"*. In de periode van 1920 - 1939 kwam Vinkeveen vrijwel ieder jaar even landelijk in het nieuws vanwege gesteggel over wel /geen kermis en wel /geen zomertijd. In verschillende krantenartikelen, zoals in dat van het Limburgs dagblad van 8 juni 1937 werd met gegniffel vastgesteld dat de klokken van de Gereformeerde

Station Vinkeveen met
tijd'hekje linksonder

en de Hervormde kerkgebouwen een uur later aanwezig dan het uurwerk op de Katholieke kerk. Vanwege verschillend theologisch inzicht? Niet helemaal uitgesloten. De zonnetijd was gebaseerd op indicaties op een zonnewijzer. In Jesaja 38 gaat de zon tien treden terug op de zonnewijzer van koning Achaz, van Juda. Met zo'n oudtestamentische tekst wist protestants Vinkeveen in 1933 wel raad; plausibele verklaring voor dat tijdsverschil?!

VERENIGINGSLEVEN

Citaat uit de Gids voor 1933 (blz 32): "Verder is ter plaatse gevestigd een correspondentschap van de Boazbank te Utrecht, bij Mej. de Kamper. Als Vereenigingen van Algemeen Nut noemen wij tenslotte nog, van de voornaamste de: R.K. Middenstands-vereeniging "De Hanze"; R.K. Werklieden-vereeniging; "Sint Jozef"; Een afdeling van de A.B.T.B.; - De Christelijke Werklieden-vereeniging; De Bond van Verveners (Patroons- vereeniging); De Tuinbouw- vereeniging "Ons Belang"; de Pluimvee- vereeniging "t Nut-ras"; Het Wit-Gele en het Groene Kruis, beiden met onderafdeelingen voor Ziekenhuis-verpleging; De Harmonie "Concordia" (met muziektent); De R.K. Muziekvereeniging "Unitas" (met Muziektent); De Burgerwacht; De R.K. Sportvereeniging "Hertha"; De R.K. Damclub "Ons Genoegen"; De Damvereeniging "O.D.I."; De R.K. Tooneelclub "Onderling Genoegen".

Uit de naam van de als laatste genoemde vereniging blijkt geenszins een primaire doelstelling tot publieksvermaak.... Tot zover deze overname uit de Gemeentegids 1933 en daarbij ging het de gids naar eigen zeggen om de voornaamste verenigingen. Een hachelijke zaak, het bepalen van verenigingsbelang. Maar het blijft een vreemde zaak dat de Schaak- en damvereniging "Denk en Zet" te Waverveen niet belangrijk genoeg werd geacht voor vermelding. Als schaakclub bestaat "Denk en Zet" nog altijd en dat kan van het

overgrote deel van bovengenoemde verenigingen niet meer worden gezegd. Dat er bij "Denk & Zet" geen tien goedbedoelende prutsers achter de borden zaten, wordt in het bericht van 7 januari 1933 wel duidelijk.

Maar er waren in Waverveen wel méér noemenswaardige verenigingen. In het Woerdensch weekblad van 11 november 1933 wordt verslag gedaan van de vergadering van de Bond van Melkveehouders afdeling Vinkeveen en Waverveen op 6 november 1933 bij de Gebroeders de Lange in Waverveen. Voorzitter J.P. Oskam kon 45 leden begroeten en de bijeenkomst had een hoog 'sluit de rijen'- en 'schouder aan schouder'- gehalte. De vergadering had om half zeven moeten beginnen maar dat gebeurde pas om kwart voor acht. Naweeën van de per 8 oktober 1933 geëindigde zomertijd, misschien.

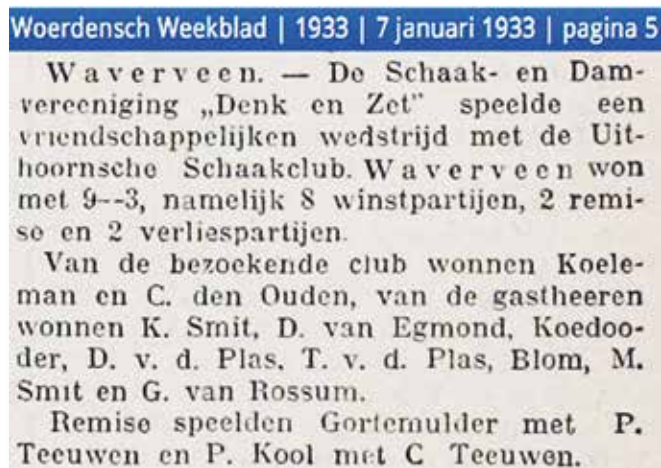
Dat de voetbalvereniging N.V.Z. niet in de Gids werd vermeld, valt te verklaren. Deze in 1928 opgerichte vereniging te Nessersluis⁽²⁾ werd in augustus 1933 opgeheven⁽³⁾. N.V.Z. was er dus al eerder dan Hertha (1929) en deed het aanvankelijk lang niet gek, als 4^e klasser, in een competitie van vijf klassen en een onderafdeling.

Nu het toch over voetbalclubs gaat: ooit wel eens van D.J.K. gehoord?! Of van korfbalvereniging N.I.O., allebei Mijdrechtse verenigingen. De v.v. "De Jonge Kampioenen" wordt als een uit zijn as herrijzende feniks genoemd in het Woerdensch Weekblad van 11 juli 1934. Misschien is het een idee om in de Proosdijkoerier meer aandacht te besteden aan de geschiedenis van de sportverenigingen, die de Ronde Venen heeft (gehad). Zelf ben ik nog wel even bezig met "Vinkeveen in 1933". ■

Dit artikel is in hoofdzaak gebaseerd op de in augustus 1933 verschenen 'Gids voor Vinkeveen en Waverveen', alsmede op nieuws uit kranten. Deze bronnen worden in de tekst genoemd of zijn in de vorm van illustraties vermeld.

Noten:

- (1) "Meester en Juf in crisistijd"; publicatie van de Hervormde Pedagogische Akademie "De Brug";
- (2) Bericht in "De Tijd" van 20.08.1928;
- (3) Bericht in "De Tijd" van 17.08.1933.

Harry Günther, een vergeten componist en organist

door Chris Woerden

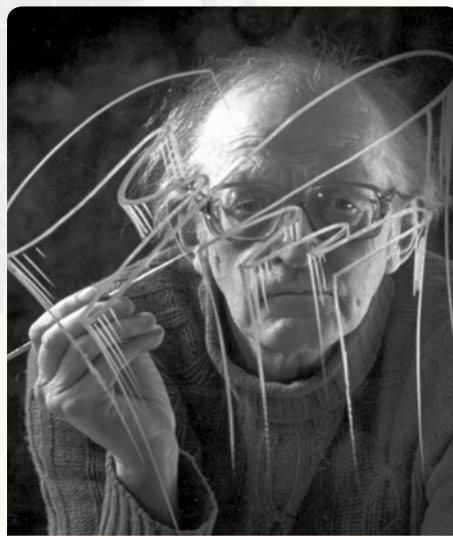
In 2017 werd ik benaderd door Frans Koot, zoon van de legendarische oud-burgemeester van Uithoorn. Hij vroeg of onze Stichting belangstelling had voor een partituur van de mis uitgevoerd bij het 40-jarig ambtsjubileum van zijn vader. Gezien de incurante maat bracht hij het bij ons langs. Het werd een genoeglijke middag waarin veel herinneringen werden opgehaald aan Koot als burgemeester en als vader in het gezin. Ik vertelde hem wat bekend was over de korte periode dat Harry Günther in Uithoorn werkzaam was. Ik kon zelfs nog een film boven water halen waarin Harry Günther in Uithoorn in beeld was. Frans Koot had geen enkele herinnering aan de uitvoering en gaf aan dat zijn vader 'slechts' 30 jaar burgemeester was geweest van Uithoorn. Aangezien de partituur ongedateerd was kon er geen jaartal aan het jubileum gehecht worden. Cornelis Michael Antonius Koot (27-10-1900 Utrecht/02-08-1994 Lisse) was al op jeugdige leeftijd in overheidsdienst o.m. in Vleuten. Als wij die jaren mee rekenen dan zou het 40-jarig jubileum tussen 1958 en 1965 gevierd moeten zijn. Later werd bekend dat de familie Günther 1959 emigreerde en derhalve dateren wij de partituur op medio 1959.

1935 - Harry in Monnickendam

1959 - Pasfoto uit de Uithoornse periode

2004 Harry als veelzijdig kunstenaar

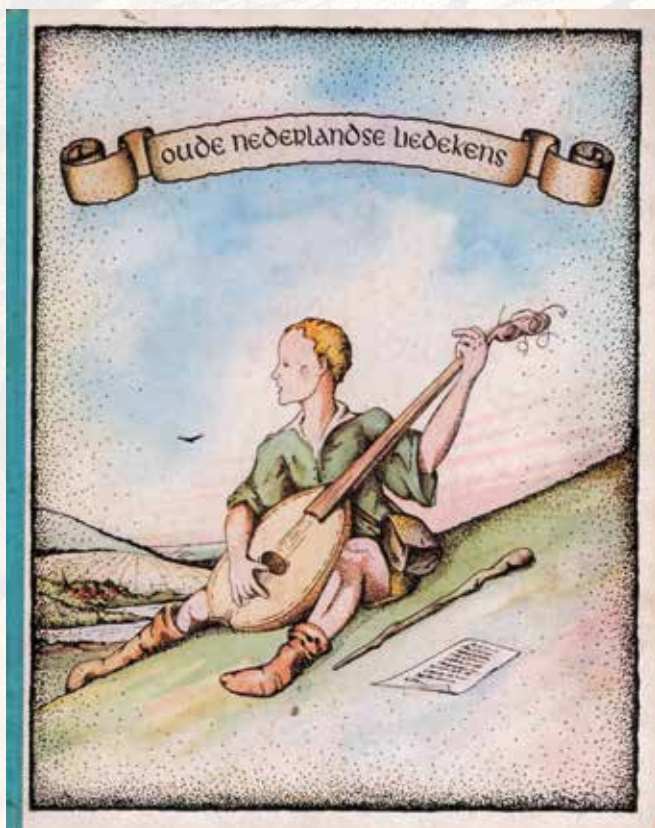
Op het omslag van de partituur staat *"Missa Pro Pace" ad tres voces inaequales, organo comitante, auctore (= Vredesmis, driestemmig met orgelbegeleiding) Henri E. Günther, Muziekgravure Günther & Koppenol - Uithoorn*. Mijn zoektocht startte met het vinden van informatie over Harry Günther, want ik nam aan dat de namen Henri en Harry op dezelfde persoon betrekking hadden. Via mijn stamboomprogramma kwam ik in

contact met Alphons, een zoon van Harry in de Verenigde Staten. Hij was enorm verrast over de belangstelling uit Uithoorn en het 'opduiken' van de partituur van de Vredesmis en nog enkele pianostukken. Overigens kende hij de mis goed, omdat deze was uitgevoerd op 24 juni 2007 bij het 650-jarig bestaan van Edam, de bakermat van Harry Günther. Er volgde een digitale orgeluitvoering van de mis gespeeld door

Alphons. Hij stuurde mij ook een digitale kopie van de cd gemaakt in de kerk van Edam. Uit de contacten die volgden, kwamen zowel het levensverhaal van Alphons als dat van zijn vader Harry tot mij.

Harry (Henri Ernst) Günther werd op 14 oktober 1919 in Edam geboren. Hij was de oudste in het gezin met veertien kinderen. Toen Harry ruim 5 jaar was stierf zijn moeder Anna Huisink aan tyfus, die gepaard ging met hoge koorts.

Zij werd slechts 29 jaar oud. Alphons, de vader van Harry, bleef achter met drie kleine kinderen. Gelukkig trok zijn tante zich het lot van het gezinnetje aan en zorgde voor hen. Tante en vader besloten te trouwen en in de jaren daarna kwamen nog 11 kinderen ter wereld. Vader Alphons was schoenmaker van zijn vak en had een winkel in Volendam. Maar hij was ook dirigent van het koor van de r.k. St. Nicolaaskerk in Edam. Harry kreeg zijn muzikale opleiding van zijn vader en van Antoon Krelage. Deze laatste genoot landelijke bekendheid vanwege de uitvoeringen op de radio bij de VARA. Krelage was 50 jaar lang directeur van de 'Stem des Volks'. In 1934 (Harry was toen 14 jaar oud) werd hij aangesteld als organist en was toentertijd de jongste betaalde organist van Nederland.

1942 - Illustrator met Antoon Krelage (Internet)

Op 25 november 1943 trouwde Harry met Corry (Cornelia) Reurs. Antoon Krelage speelde tijdens hun trouwerij. Het jonge paar ging in Amsterdam wonen. Harry was niet alleen een goed musicus, maar tekende wekelijks een cartoon om de schoenmakerij van zijn vader te promoten. Hij schreef en tekende een stripboek over 'Dockus Doodle', een figuurtje dat op

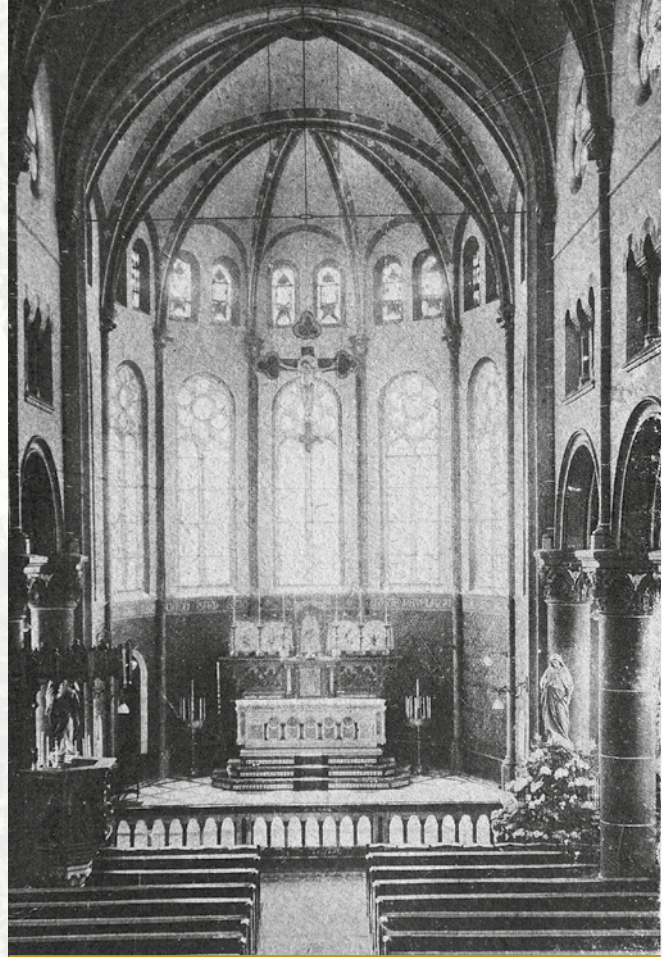
1993 - Harry en Corry zijn 50 jaar getrouwd

de maan woonde. Tijdens de Tweede Wereldoorlog realiseerde hij samen met Antoon Krelage de uitgave van het boekje 'Oude Nederlandse Liedekens'. Harry tekende de illustraties bij de liederen. Het laatste oorlogsjaar in Amsterdam ging de geschiedenis in als 'de hongerwinter' en was extreem zwaar. Harry en Corry besloten in september 1944 de stad te verlaten, samen met hun twee weken oude zoontje Alphons. 's Morgens in alle vroegte vertrokken ze te voet naar Monnickendam en Edam, waar zij bij familie introkken en tot aan de bevrijding verbleven.

In juni 1945 keerde Harry terug naar Amsterdam en aanvaardde de post van organist en dirigent van het koor van de Lourdeskerk. Om in zijn levensonderhoud te voorzien, zorgde hij ervoor dat partituren van andere componisten via de Stichting Donemus uitgegeven werden. In 1953 werd Harry aangesteld als organist en dirigent van het koor van de r.k. kerk St. Joannes Onthoofding in de Schans te Uithoorn. Het gezin ging wonen in het nieuwe Thamerdal II, aan de Admiraal de Ruyterlaan. Tussen 1953 en 1959 was hij actief in de dorpsgemeenschap. Hij schreef onder meer een operette bij het feest voor een schoolmeester die met pensioen ging. Daarnaast richtte hij het Uithoorns Cultureel Muziekcentrum op dat concerten realiseerde en nationale artiesten naar Uithoorn haalde. Harry had diverse contracten met muziekuitgevers waarvoor hij

1940 - de r.k. kerk in de Schans. Coll. SOUDK

Interieur van de r.k. kerk ten tijde van Harry Günther. Coll. SOUDK

muziek graveerde. Een van hen nodigde hem uit om in Puerto Rico een bedrijf voor het graveren van muziek op te zetten. Deze uitgeverij werd door de regering van de Verenigde Staten gesubsidieerd. Samen met zijn toen 15-jarige zoon Alphons vertrok Harry in oktober 1959 naar Puerto Rico. Zijn vrouw en 6 kinderen bleven achter in Nederland, maar zouden hen spoedig na reizen. Helaas trok de Amerikaanse regering al snel de stekker uit de muziekuutgeverij. Harry stond nu voor een moeilijke keuze: terug naar Nederland was eigenlijk geen optie gezien alle formaliteiten die in gang gezet waren. Hij besloot naar de Verenigde Staten te emigreren, waar een groot aantal van zijn vrienden al gesetteld was. Het geluk was met hem, want hij kwam in contact met een goede vriend, die bij Steinway Pianos in New York City werkte. Met hulp van de Catholic Charity Organization konden zijn vrouw Corry en zijn zes kinderen naar Amerika komen. Een week voor kerstmis 1959 werd het gezin Günther herenigd. Harry werd organist en dirigent van het koor van de r.k. St. Bernard Kerk, alsmede muziekdocent aan de St. Bernardschool in Plainfield, New Jersey. Hij vervulde die functie tot 1968 en van 1968 tot aan zijn pensioen in 1977 was hij verbonden aan de Holy Trinity Church in Westfield.

In januari 1959 riep paus Johannes XXIII het Tweede Vaticaans Concilie bijeen (11-10-1962/08-12-1965). De vernieuwingen in de katholieke kerk raakten ook de muzikale traditie van het gregoriaans en dus het werk van Harry. Hij speelde een belangrijke rol in de ontwikkeling van de 'Verna Canto' (zang in de landstaal). Veel van zijn composities werden uitgegeven door het Gregorian Institute of America.

Midden jaren zeventig van de vorige eeuw werd Harry getroffen door een beroerte. Hierdoor werd het voor hem onmogelijk om zijn vak te blijven uitoefenen. Hij stierf ruim dertig jaar na deze enorme klap, op 6 augustus 2006 en werd begraven op Somerset Hills Memorial Park in New Jersey. Zijn vrouw Corry overleed in 2009. Harry en Corry kregen 9 kinderen, 24 kleinkinderen en 27 achterkleinkinderen. Zoon Alphons trad in de muzikale voetsporen van zijn vader. Het zou Uithoorn sieren als het eerbetoon aan burgemeester Koot door een 'Uithoornse' componist gestalte zou krijgen in een nieuwe uitvoering van de 'Missa Pro Pace'. Een goed koor moet toch in staat zijn om deze Gregoriaanse mis uit te voeren?

1

2

3

4

Foto 1: 1955 - Schanskerk vanaf Zijdelmeer. P. Berends
 Foto 2: 2016 - Het orgel van de kerk. Michiel van 't Einde
 Foto 3: 2006 - Gezicht vanaf het koor en orgel. Internet
 Foto 4: 2016 - Het orgel van de kerk. Jacob van Nes
 Foto 5: 2016 - Orgel onder het stof. Internet

5

2010 - Alphons J. Gunther¹, zoon van Harry

Bronnen

- Correspondentie met Alphons Gunther
- Uithoorn 1954, film over de dorpsgemeenschap (KnA)

Noten

Kinderen van Harry en Corry zijn Alphons, Gerald, Clemens, Charles, Afra, Marion, Anneke, Cecilia en Paula.

De Stem des Volks (1898 tot 2002) was een gemengd zangkoor uit Amsterdam, dat bekend werd door het zingen van socialistische strijdlieden. Het koor werd in 1898 opgericht door de diamantsnijder Adolf Samson de Levita, de eerste koorleider was de operazanger Otto de Nobel. Op 10 april van dat jaar gaf het koor zijn eerste opvoering in de Amsterdamse zaal Plancius (tegenover Artis, thans Verzetsmuseum), met de première van de door De Levita en De Nobel geschreven Socialistenmars. De Stem des Volks heeft een grote rol gespeeld in het populariseren van strijdlieden als de Internationale en Morgenrood, onder andere via de VARA-radio en 1 mei-bijeenkomsten van de SDAP en de PvdA. De VARA bracht ook de LP (en later CD) De Rooden Roepen uit, waarop de liederen zijn verzameld. Bezielende leiders van het koor waren decennialang Jan Antoon Krelage en zijn zoon Antoon Krelage. De laatste dirigent was Wouter Schmidt. In de loop van de meer dan honderdjarige geschiedenis van het koor werd het repertoire uitgebreid met algemeen bekende, niet-socialistische vocale werken. Dat verhinderde niet dat het koor vergrijsde en kampte met een tekort aan nieuwe leden. In 2002 werd het opgeheven.

Het koor is op een single Eeuwige kerst (1984) te horen, samen met Anny Schilder, Het Goede Doel en Kinderen voor Kinderen.

ALPHONS J. GUNTHER

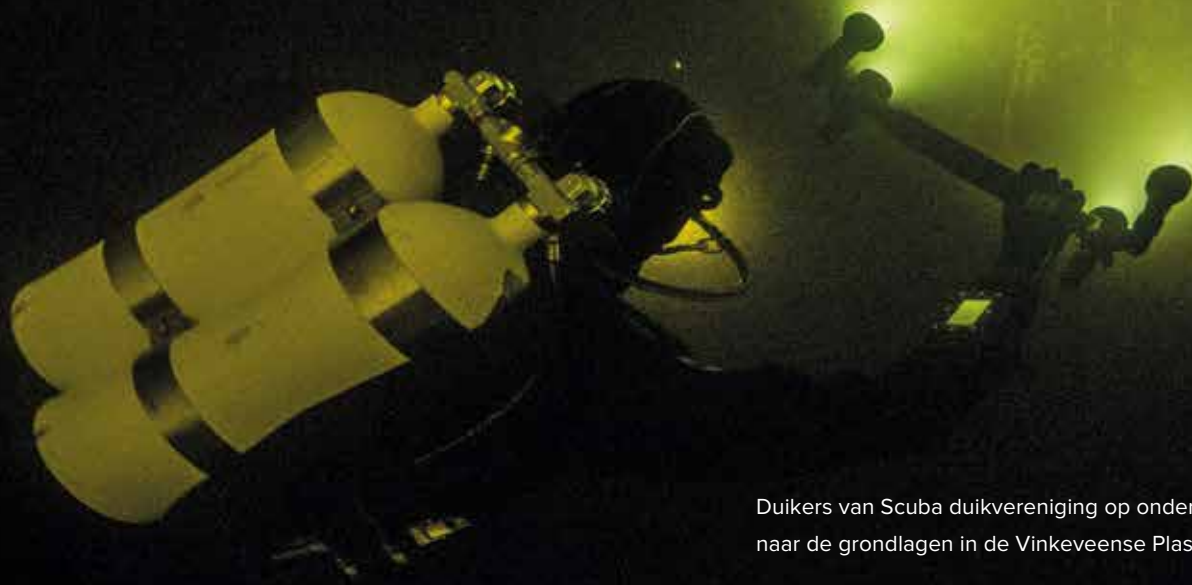
Ik ben geboren en opgegroeid in Amsterdam tijdens het laatste oorlogsjaar. Ik stam uit een muzikale familie en ben beïnvloed door mijn vader die ook pianoleerarranger en organist was. Mijn eerste pianolessen van hem kreeg ik toen ik 3 of 4 jaar oud was. Als ik geen pianomuziek hoorde van zijn studenten, dan hoorde ik mijn vader zelf studeren op Beethoven, Chopin of Mozart. Als ik vandaag de dag de walsen van Chopin hoor, brengen deze mij terug naar herinneringen uit mijn jeugd. Mijn opa Alphons, naar wie ik ben vernoemd, was de oudste van 9 kinderen en was jarenlang koorleider in Edam. Mijn eerste publieke optreden vond plaats toen ik 9 jaar oud was. Ik speelde een van de arrangementen die mijn vader componeerde van Rachmaninoff's Prelude in Cis mineur ter gelegenheid van de verjaardag van Koningin Juliana. Ik was toentertijd te jong om zenuwachtig te zijn in een zaal met 1500 toehoorders. Toen ik 15 was emigreerden mijn ouders met hun 9 kinderen naar de Verenigde Staten. Het leren van een nieuwe taal was een enorme uitdaging. Nadat ik afstudeerde aan de Holy Trinity High School in Westfield, New Jersey, werd ik toegelaten tot de wereldberoemde Juillard School of Music, waar ik als hoofdvak orgel ging studeren. Mijn Bachelors Degree haalde ik in 1968 en een week later trouwde ik met mijn huidige vrouw Patricia. Daarna ging het snel: een maand later moest ik tijdens de Vietnamoorlog in militaire dienst. Twee jaar lang diende ik overzee als assistent van de aalmoezenier in Okinawa. In die tijd gaf ik muziek- en pianoles op een privéschool. Eenmaal uit dienst nam ik een betrekking aan op de 'Our Lady of the Valley High School' in Orange New Jersey. Ik was daar organist in de kerk en koorleider tot 1978. Ik ben altijd bezig geweest met muziek en optreden. In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw heb ik veel vervangingswerk gedaan in diverse kerken, zoals de Sacred Heart Kathedraal in Newark New Jersey en de Temple B'nai Abraham in Livingston, New Jersey. Orgelconcerten gaf ik zowel in de Verenigde Staten als in het buitenland; daarnaast heb ik 24 cd's geproduceerd. In 1981 verhuisde ik met mijn vrouw en drie kinderen naar Blairstown, New Jersey. Twee jaar later werd ik plaatsvervangend organist in de 'First Presbyterian Kerk' van Blairstown en in 1985 werd ik aldaar full time organist en koorleider. In 2003 eerde de geloofsgemeenschap mij voor 20 jaar trouwe dienst. In Blairstown voelen wij ons thuis; het is een geweldige plaats om in te wonen en kinderen op te laten groeien. Onze kinderen, 5 kleinkinderen en 4 stiefkleinkinderen, wonen verspreid in de Verenigde Staten.

¹ Opvallend is dat Harry en zoon Alphons hun achternaam in Amerika zonder umlaut schrijven. Maar in Uithoorn kenden wij Harry als Günther, zoals ook vermeld op de partituur van de Missa.

De gronden waarop wij wonen

GESCHIEDENIS VAN DE RONDE VENEN

door Peter van Golen

Duikers van Scuba duikvereniging op onderzoek naar de grondlagen in de Vinkeveense Plassen.

Foto: Cees Cassenberg

Het was mooi weer op een dag in november 2017, waardoor wij ons uitgenodigd voelden om de benen te strekken en een wandeling te maken. De keus viel op de zandeilanden één en twee in de Vinkeveense Plassen, bereikbaar vanaf de Vinkenkade te Vinkeveen.

De wind huiverde over het water van de Noorderplas en veroorzaakte plaatselijk kleine verstoringen op het gladde oppervlak van de plas, waardoor op sommige plaatsen de kleur blauw veranderde in diepzwart met ribbels. En plots was daar de vraag: "Waar komt al dat zand vandaan en van zo diep? We hoorden van een gat van wel 50 meter." Op de eilanden één en twee zijn stranden gemaakt. We vonden schelpen en steentjes en kleine kruimels verweerd hout. De belangstelling was gewekt. De literatuur had wel wat antwoorden op onze vraag.

GEOLOGISCH TIJDPERK

Om hun wetenschap overzichtelijk te houden hebben geologen het ontstaan van de aarde in perioden en tijdvakken ingedeeld. De periode waarin de aarde nu vorm krijgt heet kwartair. Het kwartair wordt vervolgens onderverdeeld in tijdvakken, het holoceen en het pleistoceen. Het tijdvak waarin wij nu leven en onze invloed uitoefenen op de bodem, is het holoceen. Dit tijdvak begon ongeveer 13.000 jaar geleden, na het eindigen van de laatste ijstijd en duurt nog voort.

Voor het ontstaan van de veengronden in dit tijdvak heeft het aanzien van onze omgeving bepaald.

Op oude kaarten in de Oudheidkamer van onze vereniging is te zien dat de afgelopen 1000 jaar de inwoners van deze streek hun aandeel hebben geleverd in de veranderingen van het landschap van De Ronde Venen. Door het baggeren en turf maken veranderde het landschap in een waterlandschap, wat vervolgens werd omgebouwd tot diepliggende polders.

MENS EN NATUUR

Deze menselijke ingrepen zijn echter niet te vergelijken met wat de natuur aan het ontstaan van onze ondergronden heeft bijgedragen. Het verslag van die activiteiten wordt gevonden in de gronden waarop wij wonen. In een boek van de geoloog H.J.A. Berendsen getiteld: "De vorming van het land", is beschreven hoe de heuvels en de bergen in Duitsland, België en Frankrijk erodeerden. Smeltend ijs en regenwater voerden

via de rivieren Rijn, Maas en Schelde zand, grind en rivierklei mee.

GRONDBORINGEN

De Rijn en de Maas deelden geruime tijd hun benedenloop, één rivierbedding, uiteindelijk uitmondend in een delta. De rivier de Vecht maakte hier deel van uit, in wat wij de Vechtstreek noemen. Er ontstond een gelaagde ondergrond van diverse afzettingen, klei en laagjes grind en zand. In het documentatiecentrum van de Historische Vereniging vond ik enkele verslagen van bodemonderzoeken en grondboringen. De boringen zijn gedaan in de omgeving van de Kerklaan te Vinkeveen en bij het Waverveense Pad te Waverveen. Deze grondboringen vertonen een afwisselend beeld van grondlagen. Zanden en kleien, niet zomaar zand, maar gestapeld en afwisselend, zeeklei, rivierklei en zand. Deze grondboringen gaan tot 65 meter onder het maaiveld (zie ook figuur 1).

de grond waarop wij bouwen

DIEPTECIJFERS IN METERS BENEDEN M.V. MAAIVELDSHOOGTE: A.P. -100 m

LAAG No.	Diepte ONDERVLAK M.	OMSCHRIJVING DER AARDLAGEN
1	0,10	steigeraarde.
2	1,32	onzuiver veen.
3	7,50	lichtveen.
4	7,80	donker veen.
5	14,20	klapsand met stukjes boomschors op 9 en 11,50 m.
6	17,--	grof sand met kleine grindsteentjes, meestal kwarts, op 17 m een kleistukje.
7	17,50	grijs sand met grind en brokjes vuursteen.
8	22,80	fijner sand zonder grind.
9	24,25	fijner sand met enkele grindsteentjes.
10	24,40	grover sand met grind.
11	28,59	klapsand met een stukje klei en boomschors.
12	29,60	grover sand met grindsteentjes.
13	31,70	idem met een stukje klei.
14	33,55	fijner sand met weinig grindsteentjes en een stukje rooden zandsteen.
15	36,--	kieselsand.
16	36,25	grof kieselsand met grove grindsteentjes.
17	37,20	idem met hout- en kleistukjes.
18	38,55	grof klapsand.
19	39,--	klapsand met veel hout.
20	60,48	kleihoudend sand met hier en daar kleistukjes en hout op 56,90 en 60,48 m.
21	61,45	grover sand met klei en grindsteentjes.
22	62,30	fijn sand met een weinig klei.
23	64,--	grof sand met grove grindsteentjes; op 64 m een keisteen, vermoedelijk kwarts.

Figuur 1: Omschrijving aardlagen naar dieptecijfers, Stichting Geologie, afdeling geologische dienst.

PLEISTOCEN

Voorafgaand aan het holoceen is het geologische tijdvak pleistoceen. Dit tijdvak beslaat een veel groter aantal jaren, ca. 2,5 miljoen jaar. Ook in dit tijdvak werd gebouwd aan de fundatie van Nederland en dus ook van De Ronde Venen. Vanuit het noorden van Europa stroomde een oerrivier naar het Noordzeebekken. De Botnische Golf en de Oostzee geven globaal de

Figuur 2: De gele lijnen geven de veronderstelde loop van de Eridanos aan. Voorlopers van de Elbe en de Weser waren in het Vroeg-Pleistoceen zijrivieren van deze rivier. Uit: Verkenning van de afzettingen van de Eridanos rivier, Irene Overeem.

bedding aan van deze oerrivier. Deze rivier ontstond in Noord-Zweden en werd gevoed met smeltwater van zijrivieren uit Noorwegen, Finland en de Baltische staten en stroomde naar Engeland; de Baltische oerrivier, 'de Eridanos rivier' (zie ook figuur 2).

De bergen in Noord-Zweden, Noorwegen en Finland erodeerden en dat leverde zand en grind op. Dat zand en grind werd in enorme hoeveelheden via de rivieren naar onze omgeving getransporteerd. De rivieren in Duitsland, de Elbe en de Weser, waren ook zijrivieren van de Eridanos rivier. Ook deze rivieren leverden hun bijdrage aan de zandafzettingen. De ondergrond van de Noordzee werd er mee opgebouwd, maar ook onder onze voeten ligt een dikke laag zand. Met dat zand zijn de zandeilanden in Vinkeveen opgebouwd. IJstijden in het verleden brachten grote gletsjers voort. Deze gletsjers veroorzaakten een blokkade van de afvoer van smeltwater, waardoor de Eridanos rivier verdween.

Het smeltende ijs in Scandinavië leidde tot een stijgende zeespiegel, waardoor het Noordzeebekken vol liep met water; de vaste verbinding tussen het vaste land van Europa en de Britse archipel verdween. De zandvlakte tussen Engeland en wat nu Nederland is kwam onder water te staan, het wassende water overspoelde zelfs een groot gedeelte van het gebied waar wij nu wonen. Op het grondgebied, dat later terecht Nederland is genoemd, ontstond in het westen een wadengebiet, in het centrum en noorden een zanderige omgeving.

De gletsjers stuwden de zanden van de inmiddels verdwenen Eridanos rivier op. Uiteindelijk leidde deze gletsjerverschuivingen tot een stuwwal: het Gooi en de Utrechtse Heuvelrug. Met als bijzondere aandenkens onder meer de Amersfoortse kei, de Hilversums kei en bijvoorbeeld in Drenthe de hunebedden.

In duizenden jaren ontstond Nederland en hiermee ook de Ronde Venen, opgebouwd uit restmateriaal uit Zweden, Noorwegen, Duitsland, België en Frankrijk.

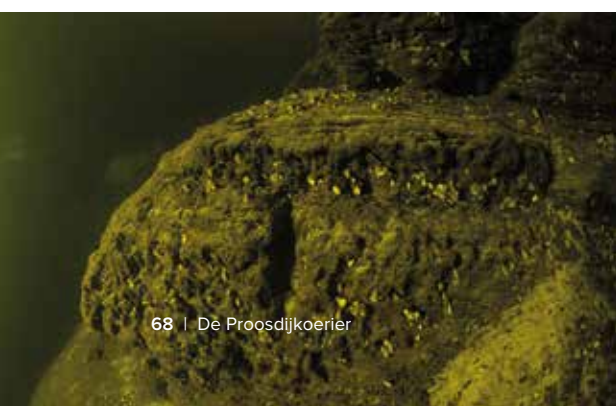
Het zal duidelijk zijn dat zo'n wandeling in de frisse buitenlucht nog heel wat denkwerk heeft veroorzaakt. In de volgende uitgave wil ik meer vertellen over een stuk bosveen, dat als steenkool naar boven kwam bij de boring naar gas in het Poeltje aan de Veldweg te Waverveen.

Een stukje steenkool en een boorkern van arduin zijn in bruikleen gegeven aan het Poldermuseum van Jan Compier aan de Botsholsedwarweg te Waverveen en daar zijn deze oeroude gesteenten te bezichtigen. ■

Aan deze bijdrage is actief medewerking verleend door Marcel Kersten en Cees Kassenberg van Duikvereniging SCUBA diving Vinkeveense Plassen. Zij hebben een fotografisch verslag gemaakt van de zandwanden onder water in de Noorderplas. (Zie ook de bij dit verhaal geplaatste foto's)

Bronnen:

- De vorming van land. Inleiding in de geologie en geomorfologie, H.J.A Berendsen, Utrecht 2011.
- Fysisch-geografisch onderzoek, H.J.A. Berendsen, Assen 1999.
- Geheimschrift der aarde, dr. I.M. van der Vlerk en dr. Ph. H. Kuenen, Zierikzee 1948.
- Geologische atlas van het Gooi, S. Koopman en A.E. Pfeifer, Hilversum 2014.
- En de aarde bracht voort, dr. G. van den Brink, Amsterdam 2017.
- Tienduizend jaar rivierdynamiek in de Nederlandse delta ontrafeld, Harm Jan Pierik, Universiteit Utrecht, 2013.
- Verkenning van de afzettingen van de Eridanos rivier, Irene Overeem, Delft 2002.
- De dood van een rivier, Salomon Kroonenberg, Delft 2009.
- Kijkeensomlaag.nl, website over ijstijden, geologie en zwerfstenen.

Op beide foto's is duidelijk een opbouw van verschillende grondlagen te zien.

Foto's: Cees Kassenberg, Scuba duikvereniging

De kerk van Waverveen in het begin van de vorige eeuw aan wat toen nog een grindweg was.

Piet Gijzen sr. bespeelde 65 jaar het Waverveense orgel

door Arie Bloed & Piet Koster

Piet Gijzen staat in de Waverveense polder al vele decennia bekend als de organist van het oude hervormde dorpskerkje aan de Cliffordweg. Vader en zoon met dezelfde naam hebben er samen al ruim een eeuw op zitten. In dit artikel willen we stilstaan bij de 'oude' Piet Gijzen, die in totaal 65 jaar het orgel bespeelde.

VERANDEREND WAVERVEEN

Piet Gijzen, altijd woonachtig aan de Herenweg 288 in Vinkeveen, vlak bij de brug over de Gemeenlandsvaart, heeft al die jaren heel wat kilometers afgelegd vanaf zijn woning naar Waverveen. Dat ging soms te voet, veelal op de fiets en in de laatste jaren meestal met de auto. Iemand heeft eens uitgerekend dat hij in al die jaren minstens 30.000 kilometer moet hebben afgelegd.

In die jaren kon Piet met eigen ogen zien wat er allemaal veranderde in het Waverveense. Toen hij voor de Eerste Wereldoorlog het orgel begon te spelen, kwam er onderweg nog wel eens een leuke band voor. De toestand van het Waverveensepad en de Cliffordweg

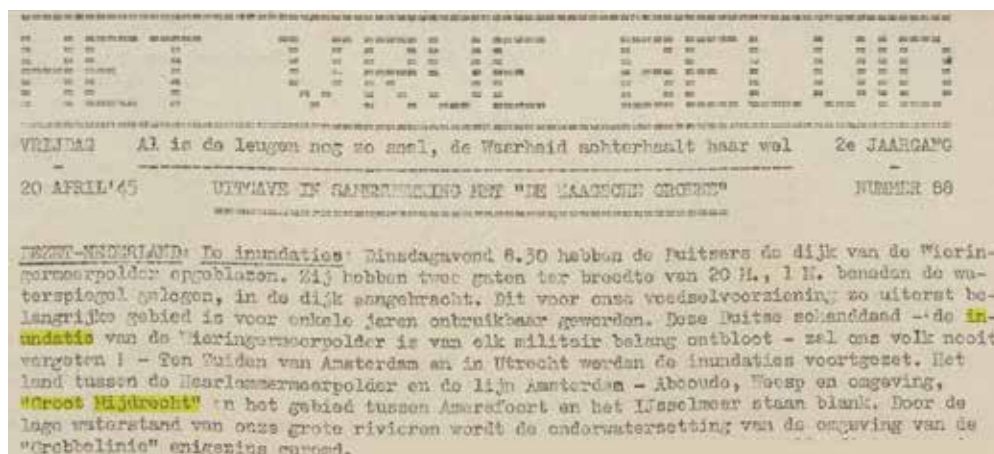
was niet bepaald om over naar huis te schrijven: oude grindwegen met flinke gaten zorgden ervoor dat Piet op de fiets goed moest uitkijken. Zeker wanneer zijn zoontje (eveneens Piet geheten) op de stang voorop en later op de bagagedrager achterop meereed. Voor al bij regenachtig weer viel het niet mee. Als het echt te bar was voor de fiets trok Gijzen zijn laarzen aan om de drie kilometer naar Waverveen te voet af te leggen.

Schilderij gemaakt door Gijs Pols in in het voorjaar van 1945. Rechts op het schilderij is te zien dat de Polder Groot-Mijdrecht op last van de bezetters onder water was gezet.

Aan de hand van het nevenstaande verzetskrantje wordt duidelijk gemaakt, dat het onklaar maken van het gemaal De Voogd vlak vóór 20 april 1945 zal hebben plaatsgevonden

(archief Compier)

INUNDATIE

Op dat soort dagen kon je in de kerk de toenmalige president-kerkvoogd Hendrik Samson op laarzen met de collectezakken zien rondlopen, want ook hij moest van midden uit de polder naar de kerk komen. Het onder water zetten van Groot-Mijdsrecht aan het eind van de Tweede Wereldoorlog zal de organist zich ook nog lang hebben herinnerd. De wijdsse graslanden verdwenen toen onder een laagje water en de boeren konden soms op het ondergelopen land de snoeken vangen met hun riek. Pas in de jaren zestig kwam er flinke verbetering in de toestand van deze wegen, toen ze van asfalt werden voorzien en de Cliffordweg en ook het Waverveensepad bovendien een flink eind werden afgegraven. Hierdoor hoefden de aanwonenden minder moeite te doen om op de dijk te komen: met hun karretjes met zware, volle melkbussen, die aan de weg moesten worden gezet en dagelijks werden opgehaald door de melkrijder.

HUURWONINGEN

Niet alleen de wegen werden verbeterd. Piet zag dat ook het kleine Waverveen zijn eerste uitbreiding kreeg, toen er in de jaren vijftig een beperkt aantal sociale huurwoningen aan de Cliffordweg werd gebouwd. Dat leverde in elk geval als meevaller weer een paar nieuwe kerkgangers op, want de kleine gemeente had al die jaren nogal moeite om de financiële eindjes aan elkaar te knopen. Voor de oorlog had men dan ook enkele tientallen jaren geen eigen dominee, waardoor de diensten verzorgd moesten worden door de 'ringpredikanten' uit de omgeving.

NIEUW GEMEENSCHAPSCENTRUM ONDER DE KERK

In de jaren zestig vond de gemeente zelfs de middelen om de ruimte onder de kerk om te bouwen tot een aardige gemeenschapsruimte. Tot die tijd was het letterlijk een puinhoop onder de kerk met stapels puin en grond, waar men via een gat in de zijmuur toegang toe had. Het was er donker en vuil met veel spinrag, maar

wel een uitdagende plek voor kinderen uit de buurt om er soms te spelen, want het was wel opwindend om die mysterieuze ruimte in te duiken. Wat er hier en daar tussen al die stenen lag, zullen we maar niet vermelden. In de opgeknapte ruimte konden allerlei gebeurtenissen plaatsvinden, waardoor het ook voor de kleine dorpsgemeenschap een centrale plaats kon gaan vervullen (o.a. bij begrafenissen, maar ook met recepties, zoals die bij Gijzens jubilea).

TURFSCHIPPER

Piet was een geboren en getogen Vinkeveener. Hij is geboren in 1890 en stierf in 1988 op 98-jarige leeftijd. Zijn leven lang heeft hij als turfschipper gewerkt, een beroep dat niet Vinkeveenser had kunnen zijn. De turfmakerij heeft vele jaren welvaart gebracht aan de plaatselijke bewoners en we hebben er uiteindelijk het ontstaan van de Vinkeveense plassen aan te danken. Piet Gijzen hield van lange tijden, want ook als turfschipper is hij vijftig jaar in touw geweest. In die tijd was hij o.a. in Amsterdam met zijn Vinkeveense turf geen onbekende verschijning.

Zijn grote hobby was het orgelspel. Dat had hij zich grotendeels zelf aangeleerd, al heeft zijn oom Hein

Turfschip 'de Drie Gebroeders'. Het schip is in 1914 in opdracht van Manus Gijzen gebouwd in Bodegraven. Het schip was 42 ton en oorspronkelijk bestemd voor zijn drie zoons, Piet, Hermanus en Willem.

Piet Gijzen achter het orgel, tijdens de trouwdienst van Piet Koster op 23 augustus 1963 (foto Jan Van Selm Jac zoon)

Gijzen (ook al zo'n muziekliefhebber) in het begin wel een handje geholpen. Het begon allemaal op het harmonium thuis, totdat hij vanaf 1 juli 1914 als 23-jarige jongeman in Waverveen de kerkdiensten muzikaal ging begeleiden. Geen mens zou eraan gedacht hebben dat hij dat uiteindelijk 65 jaar zou volhouden. Dat hij tot op hoge leeftijd de trap naar het orgel kon opkomen, geeft wel aan dat Gijzen een krasse baas was. Overigens werd er natuurlijk niet alleen in de kerk gespeeld. Ook thuis stond het hele gezin vaak rond het orgel voor samenzang. Zo werd de liefde voor de muziek en het orgelspel aan het nageslacht doorgegeven. Dit leidde er uiteindelijk toe dat zoon Piet in 1979 het stokje van zijn vader overnam en vanaf dat jaar de zang tijdens kerkdiensten op het orgel begeleidde. En die had de kunst weer grotendeels van zijn vader afgekeken, zoals we in sommige artikelen in plaatselijke bladen konden lezen. Ook zoon Piet was vervolgens vele decennia achter het klavier van het Waverveense orgel te vinden. De naam Piet Gijzen is dan ook bijna synoniem voor muzikale begeleiding van de kerkzang in Waverveen.

MEER MUZIEK

Overigens speelde Piet niet alleen in Waverveen. Bijna 60 jaar was hij lid van de Vinkeveense fanfare Concordia. Vanaf het begin van de jaren zeventig werd hij wekelijks de organist bij de dinsdagse hervormde kerkdiensten in Maria-Oord. Daarnaast deed hij dat ook nog 22 jaar in het bejaardencentrum Zuiderhof bij de weekafsluiting.

Vader Piet kon de noten overigens tot op het einde zonder bril lezen, want zijn ogen waren goed. Zo blijkt maar weer dat een actief leven bepaald niet slecht is voor de gezondheid. Want in al die 65 jaren heeft Gijzen slechts twee keer moeten overslaan wegens ziekte en dat pas op hoge leeftijd. Verder was hij altijd trouw op zijn post, want met vakantie gaan was er niet

bij in die tijd. Hij had er ook geen behoefte aan, liet hij altijd weten.

ANEKNOTE

Vanzelfsprekend kon Piet vele verhalen vertellen over zijn belevenissen in die jaren in de kerk. Want waar mensen samenkomen, gaat wel eens iets mis en dat leverde natuurlijk interessante verhaalstof op. Een van die anekdotes gaat over gastpredikanten die wel eens wat lang van stof waren. Aan de preekstoel hangt nog altijd de oude houder voor de zandloper, die enkele eeuwen geleden werd gebruikt om de voorganger te behoeden voor al te veel uitweidingen, omdat deze een stuiver boete moest betalen als hij toch doorging als de zandloper leeg was. In Gijzens jaren was de zandloper in onbruik geraakt, maar moest de gemeente via geschuifel, gekuch en andere lichaamstaal duidelijk maken, dat de dominee toch echt niet te lang meer met het 'Amen' moest wachten...

De zandloper zelf is al lang geleden spoorloos verdwenen. De geschiedenis vermeldt niet of een breed-sprakige dominee daaraan schuldig zou kunnen zijn geweest.

Het gezin Pieter en Pietertje Gijzen, met zes dochters en zoon Piet Gijzen jr.

Op zaterdag 13 september 1969 krijgt de dan 78-jarige organist Piet Gijzen een gouden medaille in de orde van Oranje-Nassau opgespeld door burgemeester drs. Th. A. M. Elsen voor zijn 55-jarig orgelspel in de Hervormde Kerk te Waverveen.

DRIE ORGELS

Piet Gijzen sr. heeft in zijn leven drie orgels in Waverveen bespeeld. In 1914 begon hij met een orgel dat de gemeente in 1888, kort na het tot stand komen van het nieuwe kerkgebouw, in Leiden had aangeschaft. Gijzen was niet blij met dit oude orgel, dat volgens hem veel ‘te hard’ klonk. Hij heeft zich er dan ook voor ingezet om een nieuw orgel naar Waverveen te halen. Dat lukte in 1920. Toen kocht de gemeente op advies van de organist voor 4.465 gulden een mooi pneumatisch orgel bij Spiering in Dordrecht. Die gaf zelfs nog 350 gulden inruil voor het oude orgel, zodat de gemeente er niet mee hoefde te gaan leuren. Dit orgel heeft het overigens niet al te lang volgehouden. Een hittegolf in de jaren zeventig zorgde voor zoveel schade aan het orgel, dat aan restauratie niet meer gedacht kon worden. Tot verdriet van de oude organist moest ‘zijn’ orgel worden afgedankt. Het werd uiteindelijk vervangen door een fraai barokorgel, een zogeheten Flaesorgel, uit 1870 uit Schermerhorn. Hoe het oude orgel klonk, kan men overigens nog beluisteren op twee langspeelplaten, die in 1964 ter gelegenheid van zijn vijftigjarig jubileum van het orgelspel zijn gemaakt. Bij die gelegenheid werd hem een zilveren medaille uitgereikt, die hij natuurlijk zeer verdiend had.

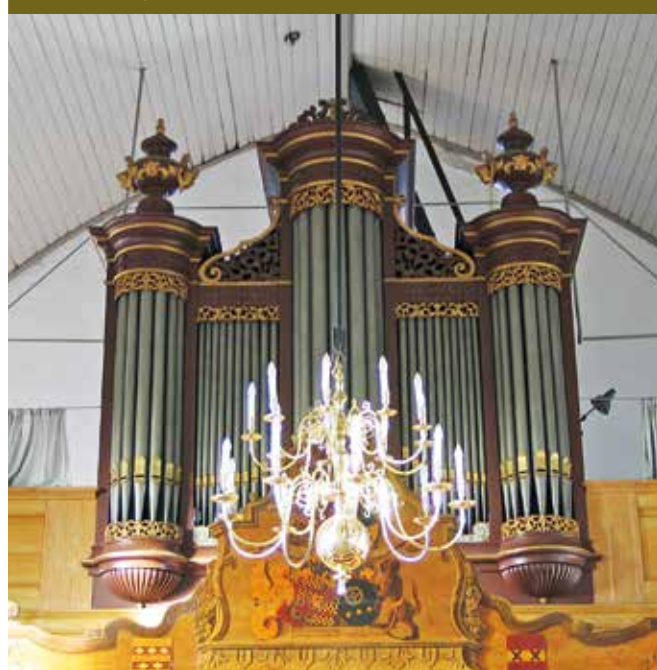
Piet stak overigens niet onder (kerk)stoelen of banken dat hij apetrots was dat hij tot op zo’n hoge leeftijd het

orgel mocht bespelen. Ook al bleef hij zijn hele leven in Vinkeveen wonen, Waverveen keek hem met weemoed na toen hij in 1988 overleed. Vele oudere Waverveners herinneren zich hem nog levendig, mogelijk ook doordat zijn opvolger, zoon Piet Gijzen, het orgel nog steeds bespeelt. ■

Bronnen:

- “60 jaar achter het kerkorgel”, in: De Ronde Vener van 3 juli 1974;
- De Groene Venen van 27 juni 2014: “Op het orgel speel ik bij de samenzang woorden, geen noten”, blz. 11;
- Dr A. Bloed, Waverveen door de eeuwen heen (Waverveen, 1987);
- Diverse artikelen uit de streekbladen vanaf 1970.

Het Flaesorgel, foto Henk Butink

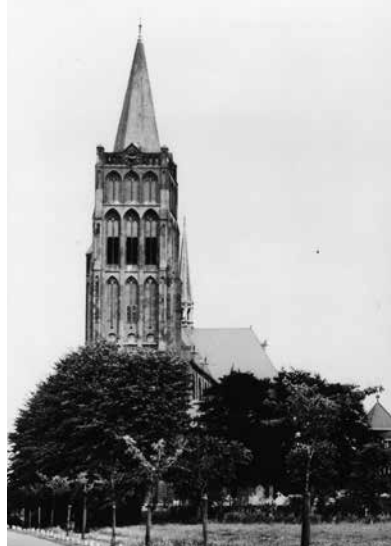
De kathedraal van De Ronde Venen

DE R.K. HEILIG HART KERK TE VINKEVEEN

door Jaap Meulstee en Marie-José van Bunningen

Als je naar Vinkeveen komt, zie je al snel de indrukwekkende verschijning van de Rooms-Katholieke kerk. Met de toren van 65 meter hoog vormt de kerk een echte blikvanger voor de wijde omgeving. De in 1883 ingezegende Heilig Hartkerk kreeg door zijn imposante bouw al snel de bijnaam 'kathedraal van De Ronde Venen'. Op de eerste twee foto's ziet u afbeeldingen van de kerk uit de periode rond 1900. Op de foto rechts de in 1914 weggeblazen torenspits, vervangen door een lagere op de foto ernaast.

In het rijke fotoarchief van onze vereniging 'De Proosdijlanden' bevindt zich een hele reeks afbeeldingen van dit markante, monumentale gebouw. De oudste beelden (later ingekleurd) zijn nog van voor de bebouwing van de Kerklaan en later de Julianalaan.

In de loop der tijd ontstaat het beeld zoals we het kennen van de laatste jaren. De foto's hierboven zijn genomen vanuit westelijke/zuidwestelijke richting.

Erfgoed kan het gebouw weer vele tientallen jaren vooruit.

Het hoogaltaar, waarschijnlijk ontworpen door Otto Mengelberg (1867-1924), is begin 1917 geplaatst. Links en rechts van de expositietroon met het altaarkruis staan beeldjes, die Maria en Jozef en de bisschoppen Bonifatius en Willibrordus voorstellen. Op de luiken zien we vier nieuwtestamentische voorstellingen: 'Jezus en de Samaritaanse vrouw', de wonderbare broodvermenigvuldiging, 'de bruiloft te Cana' en 'de maaltijd te Emmäus'. In de torenvormige bekroning bevindt zich het beeld van het Heilig Hart van Jezus, de patroon van de kerk. Links en rechts twee kleinere torens met daaronder twee engelen met de schriftbanden 'gloria' en 'in excelsis deo'.

De monumentale wandschildering aan westwand van de zuider zijbeuk is pas in 1918 toegevoegd. Eerder, in 1883 was op die plek de 'calvarieberg' met het houten crucifix aangebracht. De schildering in olieverf kent drie delen.

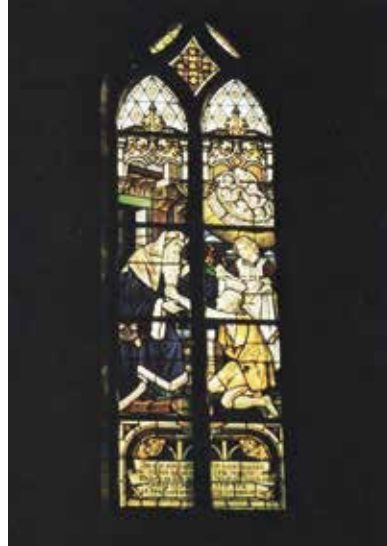
De onderste zone is een stenen muur, doorbroken door een drietal bogen. Achter deze bogen het vagevuur met daarin een aantal mensen. In de middelste zone draagt een priester een requiemmis op, daarbij geassisteerd door twee engelen. In de bovenste zone wordt de hemel uitgebeeld. In het midden daarvan Christus in een mandorla (amandelvormig figuur), omgeven door engelen, die de passiewerktuigen dragen. Boven Christus zien we God de Vader en de Heilige Geest. Christus wordt geflankeerd door de geknielde Maria en Jozef.

De gebrandschilderde ramen bepalen voor een belangrijk deel de sfeer in de kerk. Deze ramen werden in de periode tussen 1915 en 1919, op initiatief van pastoor B.H. Weenink, aangebracht.

Tussen 2010 en 2015 is de kerk grondig gerestaureerd. Eerst in 2010 de pastorie, waarvan het metselwerk, de oude leien op de daken en het houtwerk zijn hersteld. In 2011 kregen het metselwerk en de daken van de toren een opknappbeurt en de haan werd voorzien van een nieuw laagje bladgoud.

Daarna volgde de kerk zelf. In 2015 was de totale restauratie voor ruim vijf miljoen euro gerealiseerd. In de kerk is de oorspronkelijke kleurbeleving teruggebracht; het ijzerwerk en de glas-in-loodramen zijn eveneens onder handen genomen. Dankzij bijdragen van de parochie en de parochianen, de Stichting Vallis Pacis, de provincie Utrecht en de Rijksdienst Cultureel

Het orgel werd gebouwd door Wander Beekes en was oorspronkelijk al in 1827 geplaatst in de oude schuurkerk in Achterbos. In 1843 verhuisde het orgel mee naar de nieuwe Sint-Antonius van Paduakerk aan de Herenweg (nu Kloosterplein) en het ging uiteindelijk ook mee toen in 1883 de Heilig Hartkerk gereedkwam.

In 1964 werd al vastgesteld dat het orgel niet meer in goede staat verkeerde, maar het duurde nog vele jaren voordat er tot restauratie werd overgegaan. Begin 1996 werd het orgel gedemonteerd en overgebracht naar de restaurateur. In november 1997 werd het opnieuw voor de eredienst in gebruik genomen.

De familie Vredendaal, een vooraanstaande verveners-familie uit Vinkeveen, is tot op de dag van vandaag van onschatbare waarde voor de Heilig Hart van Jezus kerk in Vinkeveen. De familie was erg actief in de parochie en leverde bovendien een grote bijdrage aan het interieur van de Heilig Hart van Jezus kerk.

In 1982 richtten Willem en Coby Vredendaal de Stichting Vallis Pacis (dal van de vrede) op. Met als doel zorg te dragen voor onderhoud en verfraaiing van de Heilig Hart van Jezus kerk in Vinkeveen en de bijbehorende pastorie. De Stichting kreeg daartoe ook de beschikking over de nalatenschap van de familie Vredendaal.

De laatste drie foto's dateren van het einde van de vorige eeuw. Vanaf de Herenweg gefotografeerd zien we links naast de kerk het gebouw van Maria-Oord, tegenwoordig ingericht met appartementen.

De twee laatste foto's zijn genomen vanuit oostelijke/zuidoostelijke richting, zoals de bezoeker/toerist het beeld van Vinkeveen het beste kent. ■

Heilig Hartkerk: Kerklaan 2-2a, 3645 EV Vinkeveen

Openingstijden voor bezichtiging:

op woensdag en zaterdag in juli en augustus van 13.00 - 16.00 uur en op afspraak. Tel. 0297 261375

Vondsten van de heer Veerhuis

door Wiesje Dijkxhoorn en Pieter Sipkema

Afbeelding 1. a: onderaan, pijp met gezicht naar de roker toe; b: rechts, gezicht van de roker af; c: boven, pijp met afbeeldingen met kroon erboven; d: links, pijp met wapen en opschrift.

Twee leden van de archeologische werkgroep van de historische vereniging 'De Proosdijlanden' mochten de vondsten uit de collectie van de heer Veerhuis uit Vinkeveen (draglinebestuurder) bekijken. Zij hebben een aantal van zijn bijzondere pijpenkoppen in bruikleen gekregen voor verder onderzoek. Het betreft vondsten uit de stortlaag (toemaakdek) in de Ronde Venen.

GOUDSE PIJPEN

Omstreeks 1640 is Gouda wereldwijd bekend als de belangrijkste producent van tabakspijpen. Het Goudse product is beter afgewerkt en het model is fraaier dan van de concurrenten. De pijpenindustrie legde Gouda geen windeieren. In 1660 werd het Goudse pijpenmakersgilde opgericht. Een groot deel van de Goudse bevolking was werkzaam in de pijpenmakerij. Vooral vrouwen en kinderen speelden een belangrijke rol bij de productie.

De groei van de pijpennijverheid in de jaren dertig van de zeventiende eeuw veroorzaakte een grote uitbreiding van het merkenbestand⁽¹⁾. In deze beginperiode waren twee soorten merken in gebruik: figuurmerken en lettermerken. Door het steeds toenemende aantal makers ontstond er al snel een gebrek aan onderscheidsmogelijkheden. Daarom plaatste men ook cijfers op de hiel van de pijp.

Volgens het reglement van het gilde was het aanbrengen van een merk verplicht. Naast de ongemerkte pijpen werden er ook fraai gedecoreerde pijpen gefabriceerd. De versieringen van de kop van de pijp (de ketel), kunnen bestaan uit een complete radering rond de koprand en uit afbeeldingen van planten, dieren of mensen. Veel voorkomend zijn gezichten (zie afbeelding 1a en b) en andere beeldhouwkundige prestaties. Hoewel men geneigd is de versierde pijp als een hogere kwaliteit te zien, is dit niet het geval. De decoratie werd alleen toegepast op pijpen van een goedkoop maaksel. De betere pijpen werden met een polijststeen behandeld en behoorden door hun fraai glanzende uiterlijk tot de hogere kwaliteiten. Bij een reliëfversie-

Pijp met afbeeldingen en kroon
(afbeelding 1C, afbeelding 3)

ring of een geknepen steel is de polijstbehandeling uiteraard niet mogelijk.

De steelmerken zijn tamelijk schaars. Naast de namen van de makers zijn er ook vaak reclameboodschappen te lezen. Over het algemeen ontbreekt de steel want dat is het meest kwetsbare deel van een pijp.

Als in de tweede helft van de achttiende eeuw de concurrentie toeneemt en de buitenlandse afzet terugloopt, zakt de markt voor de Goudse kleipijp in. Door de komst van de houten pijp (1860) en later ook snuiftabak, de sigaar (1840) en later de sigaret werd de kleipijp geschiedenis.

PIJP MET GEZICHT NAAR DE ROKER TOE (afbeelding 1a)

Het is een hoogrelief pijp, een zgn. Jonas pijp: van het Bijbelverhaal Jonas in de Wallevis. De ketel verbeeldt het hoofd van de profeet, terwijl de steel aan het Bijbelverhaal met de wallevis is gewijd. De profeet Jonas werd door de wallevis opgeslokt. Anderen zagen in de Jonaspijpen de afbeelding van Sir Walter Raleigh. Hij was de ontdekkingsreiziger die het roken van tabak aan het Engelse hof geïntroduceerd zou hebben. Hij zou door een krokodil, die op de steel staat, zijn verslonden. Maar omdat hij naar tabak smaakte, werd hij onmiddellijk uitgebraakt. Hij heeft zijn leven dus aan de tabak te danken. Het motief van krokodil/wallevis werd tot ver in de negentiende eeuw als versieringsmotief gebruikt.⁽²⁾

PIJP MET GEZICHT VAN DE ROKER AF (afbeelding 1b)

Deze pijp komt voor in de catalogus, die de firma Van der Want in 1910 publiceerde. De pijp is gerubriceerd als G217. De letter G, die aan het catalogusnummer voorafgaat, betekent dat de mal van de pijp afkomstig is van de overleden Jan de Gidts. In de catalogus is een foto van de fabriek geplaatst. Sinds 1630 was een van deze gebouwen in gebruik en op de gevel het beroemde WS-merk (Willem Stevens,⁽³⁾). De hier getoonde pijp heeft geen hielmerk.

Op 17 maart 1749 legt Pieter Dirksz. van der Want (1716-1774) zijn meesterproef als pijpenmaker af en vestigt zich vervolgens als zelfstandig pijpmakersbaas. Daarmee legt hij de basis voor een aantal pijpen- en aardewerkbedrijven van de familie Van der Want in Gouda.

PIJP MET RELIËFKOP (afbeelding 3)

Deze pijp heeft een zgn. reliëfkop. Na vergroting van de tekst op de kop zien wij de woorden: Kyserin, Kyser K v Pruiße en het jaartal 1742.

Dit jaartal verwijst mogelijk naar de Vrede van Breslau. Dit was een voorvrede, die op 11 juni 1742 getekend werd door afgezanten van keizerin Maria Theresia van Oostenrijk en koning Frederik II de Grote van Pruisen. De officiële vrede werd enkele weken later gesloten in Berlijn. VBM is het hielmerk (afbeelding 5), staat voor Bastiaan Vermeulen⁽⁴⁾. Het wapen van Pruisen (afbeelding 4) vonden we op internet. Dit staat echter niet op de pijp.

Links: Het wapen van Pruisen

Rechts: Hielmerk VBW

Onder: Het beroemde WS-merk

PIJP MET WAPEN EN EEN OMSCHRIFT (afbeelding 1d)

Afbeelding 6 - Pijp met wapen en omschrift

Pijp met een wapen en omschrift: Honi soit qui mal y pense. Het lijkt het wapen van Willem V te zijn^(5,6). Het hielmerk is een gekroonde duif. Dit merk is door meerdere pijpenmakers gebruikt. Te beginnen in 1667 door Jan Janz Verheekel. Het eindigt in 1897 met de firma Jan Prince & Cie.

Deze speciale kleipijp behoort tot de categorie reliëfpijpen: de kop en de steel zijn van een opgelegde versiering voorzien, die in de vorm is aangebracht in een gecombineerde techniek.⁽⁷⁾ Aan de steelzijde van de pijpenkop zien we een ovaal wapenschild, dat is gevierendeeld met in het eerste en het laatste kwartier drie lopende leeuwen. Het wapenschild wordt gekroond door een kroon, terwijl het schild zelf is omgeven door een tekstlint met aan de bovenzijde ingeknipte einden. Op dit tekstlint lezen we het motto van de Orde van de Kousenband “HONI SOIT QUI MAL Y PENSE” ofwel ‘schande over hem die er kwaad van denkt’.

Het wapenschild wordt gedragen door een gekroonde staande leeuw met afgewende kop links en een eenhoorn aan een ketting rechts. Op de keerzijde van de pijpenkop is de vormnaad voorzien van blaadjes, afwisselend gekarteld en veervormig. De bovenhelft van de achterste vormnaad toont het gekroonde wapenschild van de stad Gouda, omgeven door een doornenkrans.

In de volgende editie vertellen we in deel 2 meer over de vondsten van de heer Veerhuis.

Noten

- (1) Merken en decoraties van pijpen (B. van Diemen Tijdschrift historische kring Breukelen jrg. 12, nr. 3, 1997);
- (2) De Nederlandse Kleipijp pag. 91-94; +/-1630 DH Duco 1987;
- (3) goudsepijp.webklik.nl/page/bezoek-pijpenfabriek-v-d-want-1875;
- (4) Merken van Goudse pijpenmakers 1660-1940 van DH Duco;
- (5) Datering rond 1767 Kleipijpen pag. 210;
- (6) De Nederlandse Kleipijp pag. 51 DH Duco 1987;
- (7) De geschiedenis achter een prestigieuze gedecoreerde tabakspijp © Don Duco, Stichting Pijpenkabinet, Amsterdam, 2001.

Coöperatieve Jacht- en Visserijvereniging 'De Goede Vangst'

Zie ook de website: www.degoedevangst.nl

Foto's en herinneringen van Driekus Redegeld (Vinkeveen), via zoon Gerard Redegeld.

Gradus Redegeld was jachtopziener op de Vinkeveense Plassen. Op de foto hierboven staan van links naar rechts zoon Hein, moeder Jans, zoon Driekus en Gradus Redegeld. Gradus heeft in zijn hand een gevangen otter (die hier toen volop voorkwamen). Een vel van zo'n otter bracht toen zeker 25 gulden op, voor die tijd een zeer groot bedrag (foto van Nostalgisch Vinkeveen en Waverveen op Facebook).

De tweede foto toont ons de eerste boot van 'De Goede Vangst'. De boot was van de familie Huurnink. De opa van Gerard Redegeld was Gradus, die zit met pet op achter het stuur met naast hem Kees Hofman, koddebeier, achterin zitten de heer en mevrouw Lemijn. Voor op de boot Gijs Kruijt. De brug is de draaibrug in de middenwetering halverwege de Baambrugse Zuwe (nabij Klinkhamer).

Foto 3: Controle op de Vinkeveense plassen door jachtopziener, visserijcontroleur Gradus Redegeld en

politieagent Zweetbroek; op de achtergrond de stapels turf op de legakkers.

Foto 4: Visuïtzetten van het pootvisfonds in opdracht van 'De Goede Vangst'. Op de achtergrond de turfhopen. De foto's 2, 3 en 4 komen uit het familiearchief van Driekus Redegeld (vader van Gerard).

JUBILEUM

Op 9 februari 1957 vierden Gradus en zijn vrouw Jans hun veertig-jarig huwelijk. Die dag werd ook stilgestaan bij het 25-jarig jubileum van Gradus als controleur bij 'De Goede

Vangst' en tevens als jachtopzichter. De receptie was drukbezocht. Toespraken waren er van dhr. Wallis de Vries (combinatie jachtheren), jonkheer de Beaufort (afdeling Utrecht van de vereniging van jachtopzieners), Joh. Van Vliet (voorzitter 'De Goede Vangst') en de muzikale omlijsting was door het harmoniegezelschap Concordia.

Hartelijk dank aan allen die ons 40-jarig huwelijksfeest en 25-jarig jubileum bij de Goede Vangst tot iets onvergetelijks hebben gemaakt, ook de sportieve str.
Familie G. W. Redegeld

Briefhoofden van toen

(VERZAMELD DOOR STEF VEERHUIS)

Verslag ledenvergadering 17 april 2018

Voorzitter Rob Blans opende de vergadering en heette allen welkom. Het verslag van de ledenvergadering op 16 november 2017 werd door de leden goedgekeurd. Het door Geertje Oerlemans gepresenteerde jaarverslag van 2017 werd door de leden vastgesteld. Penningmeester Jan van Breukelen gaf een toelichting op het financiële jaarverslag. Er waren enkele vragen over de post verenigingszaken en de huur van het gebouw. Deze post bevat alle kosten, waaronder de kosten van verwarming en elektra.

Ook was er een vraag omtrent de plannen met het eigen vermogen. In 2019 bestaat onze vereniging 35 jaar en in 2020 gedenken we 75 jaar bevrijding. Bij de begroting voor 2019 komt het bestuur met eventuele plannen hiervoor, waarvoor reserveringen kunnen worden opgenomen. Tevens was men nieuwsgierig naar het museum. Ons bestuur heeft contacten met het nieuwe museumbestuur, dat werkt aan de plannen voor en de financiering van het nieuwe museum.

De financiële commissie deed verslag. Joop Frankenhuizen heeft samen met Marie-José van Bunningen de boeken op 13 maart 2018 gecontroleerd en in orde bevonden. De financiële commissie stelde de vergadering voor décharge te verlenen aan het bestuur voor het gevoerde beleid. Het voorstel werd bij acclamatie overgenomen. Joop Frankenhuizen heeft twee jaar in de commissie gezeten en is aftredend. Marie-José van Bunningen blijft nog een jaar in de commissie. Ook Joop Frankenhuizen stelt voor nog een jaar commissielid te blijven. De vergadering ging hiermee akkoord.

Na de pauze verzorgde Henk Butink een geslaagde fotoshow over Sint-Petersburg.

Henk vertelde een verhaal over Nederlanders in Sint-Petersburg. Zijn presentatie was in de vorm van een flitsende audiovisuele (beamer) show. Zijn mondelinge toelichting vulde Henk aan met fraaie foto's, begeleid door mooie, Russische muziek. De presentatie was in onze 'Oudheidkamer' aan de Croonstadlaan. Deze (stads)naam is verbonden met de verdediging van Sint-Petersburg. Het verhaal laat de band zien die Nederlanders en Mijdrecht hadden met Sint-Petersburg in de periode 1720-1918. Een deel van de stad op een nabijgelegen eiland kreeg de naam van een van de forten 'Kronstadt' en dit werd de naamgever van de Stoomtimmerfabriek N.V. Croonstadt in Mijdrecht, mogelijk omdat er veel hout vanuit Kronstadt werd aangevoerd. De timmerfabriek verdween maar de naam niet. De laan waaraan vroeger de timmerfabriek lag kreeg de naam Croonstadlaan. Henk legde met veel authentieke illustraties de geschiedenis van het huidige 'Cronos beheer' uit. Door de bijna zeventig aanwezigen bijzonder gewaardeerd.

'De Proosdijkoerier' is een kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden', geregistreerd onder ISSN 1388-7165.

Hoofredactie

Dhr. Jaap Meulstee

Adres: Conincksmeer 5, 3645 WG Vinkeveen

E-mail: jaapmeulstee@ziggo.nl

Tekstredactie

Dhr. Jan Rouwenhorst

Vormgeving

Dhr. Jaco Kroon - Pijl14 grafisch ontwerp

E-mail: info@pijl14.nl

Website: www.pijl14.nl

Drukwerk

Drukkerij Avanti Wilnis

Website: www.drukkerijavanti.nl

Voorzitter

Dhr. Rob Blans

E-mail: rob@blans.eu

Secretaris, excursies en lezingen

Mw. Geertje Oerlemans

Per adres: Croonstadlaan 4a, 3641 AL Mijdrecht

Telefoon: 0297 – 256660

E-mail: geertje.oerlemans@ziggo.nl

Penningmeester

Dhr. Jan van Breukelen

E-mail: jm.vanbreukelen@xs4all.nl

Bankrekeningnummer: NL89 RABO 0369 6185 05

Algemeen adjunct

Dhr. Hans van Zwieten

E-mail: ha911@live.nl

Publicaties (PK, nieuwsbrief en website)

Dhr. Jaap Meulstee

E-mail: jaapmeulstee@ziggo.nl

Archeologie

Dhr. Paul Hoogers

E-mail: p.hoogers@icloud.com

Monumenten

Mw. Wiesje Dijkxhoorn

E-mail: w.dijkxhoorn@ziggo.nl

PR en documentatie

Dhr. Co Oudshoorn

E-mail: co.oudshoorn@planet.nl

Genealogie

Dhr. Stef Veerhuis

E-mail: stefveerhuis@outlook.com

Adres vereniging (Oudheidkamer)

Croonstadlaan 4a, 3641 AL Mijdrecht

Website: www.proosdijlanden.nl

E-mail: info@proosdijlanden.nl

Facebook: www.facebook.com/proosdijlanden

Contributie: € 17,50 per jaar

Losse exemplaren van de Proosdijkoerier € 4,90 per stuk

Oplage: Circa 1200

Nieuwe leden

J. F. M. de Graaf	Harmelen
Mw. J. Boekhout	Mijdrecht
P. Oussoren	Utrecht
W.E. Baerveldt	Vinkeveen
J. den Drijver	Vinkeveen
Mw. C.M. van Eijck	Waverveen
J.M. de Bruijn	Wilnis
G. J. Luijter	Wilnis
Mw. C. v.d. Stap	Wilnis

Ook lid worden?

Bel dan naar 0297 - 282190 of stuur een e-mail naar administratie@proosdijlanden.nl

“U gaat uw lidmaatschap van de Historische Vereniging De Proosdijlanden aan voor onbepaalde tijd en dat lidmaatschap wordt telkens automatisch voor een jaar verlengd.

Daar hoeft u niets voor te doen. U kunt uw lidmaatschap opzeggen uiterlijk vier weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar. Als lid van de vereniging ontvangt u De Proosdijkoerier en na aanmelding hiervoor via de website ook onze digitale nieuwsbrief”.

DOELSTELLING VAN DE VERENIGING:

De vereniging stelt zich tot doel belangstelling te wekken voor de geschiedenis van De Ronde Venen en een stimulerend aandeel te leveren in de ontwikkeling van de regionale en plaatselijke geschiedenis in de ruimste zin.

Copyright

Overname van artikelen uit de Proosdijkoerier is toegestaan mits met uitdrukkelijke toestemming van de redactie.

**Inleverdatum kopij volgende nummer:
23 juli 2018**

ADVERTENTIEPAGINA BINNENZIJDE OMSLAG
IN BEZIT VAN AVANTI

ADVERTENTIEPAGINA ACHTERZIJDE OMSLAG

RABOBANK

IN BEZIT VAN AVANTI